

Täysistunto

Torstai 30.3.2017 klo 15.58—18.43

Täysistunto alkoi klo 15.58. Täysistunto päättyi klo 18.43.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (15.58—17.00) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (17.00—18.43).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksiä paikalla oleville ministereille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys vanhuspalveluiden leikkauksista (Maria Guzenina sd)

Suullinen kysymys SKT 40/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Guzenina.

Keskustelu

16.00 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Vuoden 2013 heinäkuu oli toivoa täynnä. Demarit olivat silloin hallituksessa ja Suomeen saatiin vihdoinkin kauan kaivattu vanhuspalvelulaki. Vanhukset saivat Suomessa lain suoman turvan edellyttää kunnilta riittäviä vanhuspalveluita.

Viime hallituskaudella kaikki puolueet olivat muistaakseni tämän historiallisen lain takana, mutta onko niin enää? Hallitus on kertonut leikkaavansa vanhuksilta peräti 70 miljoonaa euroa. Hallitus on jo tällä hallituskaudella pelotellut vanhuksia ja heidän omaisiaan henkilöstömitoituksen heikentämisellä. Kotihoidossa sinnittelee yhä heikompikuntoisia vanhuksia, joiden luona hoitajat ehtivät vain käväistä. Laitoksissa ei ole riittävästi laitospaikkoja edes pitkälti muistisairaille vanhuksille. Suomen lähi- ja perushoitajaliitosta saamani tiedon mukaan "kotihoito on kaaoksessa ja työn määrä palvelutaloissa sietämätön". Kysynkin nyt pääministeriltä: Aiotteko pitää voimassa hallituskauden alussa kolmen puo-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

lueen eli perussuomalaisten, kokoomuksen ja keskustan kanssa sovitun 70 miljoonan [Puhemies koputtaa] leikkauksen vanhuspalveluista? Ja voisitteko nyt kertoa, [Puhemies koputtaa] mistä leikkaatte sen?

16.02 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sen valmistelu, miten kyetään nykytasosta 70 miljoonaa euroa valtion rahoja leikkaamaan, on osaltaan ollut liikkeellä sen vanhuspalvelulain muutoksen osalta, joka eduskunnassa oli joulun alla käsittelyssä, ja osaltaan sen vanhuspalvelusuosituksen osalta, jonka ministeriö antaa niistä asioista, jotka suosituksen mukaisesti pitää siellä palvelutaloissa ja kotona tapahtuvassa hoidossa hoitaa. Nämä ovat ne välineet, joista etsitään sitten ne konkreettiset keinot, joilla tuo 70 miljoonan euron summa saadaan hoidettua.

Toisaalta, toinen puoli: Puhutaan kuntapalveluista. Kuntien valtionosuuksiin ei ole ka-
jottu.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.03 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapasin eilen Ison Omenan kauppakeskuksessa Laila-rouvan, joka kertoi, että hallituksen lääkekorvausleikkausten jälkeen hän joutuu jatkuvasti miettimään, riittääkö raha ruokaan ja lääkkeisiin. Ikävä kyllä tämä on hallituksen politiikan syytä.

Te aiotte korvata vanhusten hoitotyön koulutetut ammattilaiset vähemmän koulutetulla henkilökunnalla. Te ette sitä sanonut äsken ääneen. Tämä kertoo hallituksen arvostuksesta vanhuksia ja asianmukaisesti koulutettua hoitohenkilökuntaa kohtaan. Tehy-lehti kertoi — luitte varmasti — viime viikolla, mikä tämän hallituksen tien päässä siintää: Tehyn uutisten mukaan Attendo haluaa laskea sairaanhoitajien palkkoja. Ministeri Rehula: Viime syksynä hallitus antoi lupauksen, että hoitajamäärää ei vähennetä. Nyt on käynyt ilmi, että te ette pidäkään tästä kiinni, vaan te tällä mitoituskikkailulla tosiasiaa vähennätte koulutettuja hoitajia, ja tilalle tulee harjoittelijoita. Arvoisa ministeri Rehula, vastaako tämä teidän käsitystänne houkuttelevasta hoitotyöstä ja arvokkaasta ikäihmisten hoidosta?

16.04 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Laatusuosituksen mukaista mitoitusta ei muuteta. Väitteenne siitä on täysin väärä. [Maria Guzenina: En väittänyt sellaista!] Toisekseen, sekään väitteenne, että ammattilaiset eivät jatkossakin hoitaisi ja olisi hoivatyössä mukana, ei pidä paikkaansa. [Hälinää]

Hallitus varmistaa riittävän osaamisen sillä, että tuo laatusuosituksessa oleva hoitajamitoitus, tuo määrä, joka pitää olla ihmistä kohti, on riittävä. Ja toisekseen se, että laatusuositusta muokataan, lähtee kaikin tavoin siitä, että yksilöllinen hoidon tarve, hoitoisuus, ratkaisee sen, minkä verran hoitajia pitää olla kussakin esimerkiksi ympärivuorokautisen tuetun asumisen yksikössä kulloinkin paikalla. Hallitus ei ole muuttamassa mitoitusta 0,5:stä yhtään mihinkään.

16.05 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Nyt ministeri puhuu kyllä ihan läpiä päähänsä. Minä en väittänyt, että hallitus alentaa hoitajamitoitusta. Minä sanoin, että te peruite sen hoitajamitoituksen, ja te peruite sen sen takia, että oppositio ja Suomen kansa

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

niin vaativat. Ja te olette täydentävässä budjettiesityksessä viime syksynä ilmoittaneet, millä tavalla te tulette tämän 70 miljoonan euron säästön tekemään. Hoitotyöntekijöiden mitoituksen suosituserusteita tarkistetaan niin, että muutosten julkista taloutta vahvistava vaikutus on 70 miljoonaa euroa vuonna 2019. Tämä tarkoittaa, että tukipalveluhenkilöstön erillinen mitoitusvaatimus poistetaan. Hoitoon osallistuva henkilöstö, kuten virkistystoiminnan ja sosiaalista toimintakykyä ylläpitävä henkilöstö, sisällytetään henkilöstömitoitukseen. Tämä on niin kuin bussikuskin tilalle laitettaisiin lipuntarkastaja.

Puhemies Maria Lohela: Muistutan edustajia, että täällä on syytä puhua toisille kohteliaasti ja asiallisesti.

16.06 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jokainen tehköö oman tulkintansa, kuka täällä mitäkin puhuu ja millä tavalla, mutta kun ne perusväittämät teidän ensimmäisessä kysymyksessänne eivät olleet oikeita, niin on hieman hankalaa myöskin vastata.

Tämä hallitus varmistaa eri tavoilla sen, että ihminen saa vanhuspalvelulain mukaiset yksilölliset palvelut kotipalvelun yhteydessä. Vanhuspalvelulain mukainen palvelusuunnitelma pitää tehdä henkilölle, joka on vanhuspalvelulain alainen. Toisekseen, se hoito ja hoiva ja ammattilaisten määrä eri tasoissa, eri tilanteissa olevissa vanhuspalvelujen yksiköissä, ovat ne sitten ympärivuorokautisia, tuetun asumisen yksiköitä tai muita: me haluamme varmistaa sen, että on hoitoisuuteen nähden riittävä määrä ammattilaisia aina paikalla.

16.07 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos näihin hoitajamitoituksiin nyt ei tule sitten muutoksia, niin minun ihan yksinkertainen kysymykseni kuuluu: Kun aiotaan 70 miljoonaa euroa kuitenkin, lähes 100 miljoonaa, nyt leikata vanhusten palveluista, joko kotipalveluista tai sitten laitosmuotoisesta hoidosta, voisitteko kertoa, millä tavalla tullaan näitä mitoitusperusteita muuttamaan, että tähän tavoitteeseen päästään? Aiotaanko tehdä niin, että siivoojista tai ruokapalveluista leikataan työntekijöitä, jolloin sairaanhoitajat alkavat siivota ja tehdä ruokapalvelutöitä? Heidän ammattitaitoaan tarvittaisiin muuhunkin.

16.08 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talonmies, siivooja ja keittäjä ovat arvokkaita ammatteja, mutta näitä henkilöitä, jotka ovat tukipalveluissa, ei tulla jatkossakaan laskemaan siihen hoitajamitoitukseen, jossa on kyse sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisista.

Toisekseen se tapa: tavoitteena on tuo 70 miljoonan euron säästö, jossa yksi osa, konkreettinen osa, tulee olemaan se, että ikääntyvän väestön yksiköiden hallinnon byrokratian purusta on löydettävissä useiden miljoonien eurojen säästökohteet, kun tuodaan ja tehdään tapoja, joilla varmistetaan, että yksityinen ja julkinen toimija ovat samalla viivalla.

16.09 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän sivistyksen mitta on se, miten me kohtelemme niitä kansalaisia, jotka tämän maan ovat meille rakentaneet. Sen takia kaikki puolueet yhdessä kannattivat vanhuspalvelulain säätämistä, joka säädettiin silloisen ministeri Guzeninan aikana. Jos nyt konkretisoin, että mitä tämä tarkoittaa: Te luovuitte opposition painostuksesta tästä hoitajamitoituksen leikkaamisesta

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

mutta jätitte sen säästön, ja nyt sanotte, että se säästö otetaan niin, että hoitohenkilöstöön sisällytetään esimerkiksi opiskelijoita tai oppisopimuskoulutettavia. Mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että kun on olemassa esimerkiksi asumisyksikkö, jossa on 14 vanhusta, niin joko ilta- tai aamuvuoron toinen hoitaja voidaan korvata harjoittelijalla tai opiskelijalla. Ja kun tukipalvelushenkilöstön eli siivoojien ja ruokahuollon erillisestä mitoituksesta voidaan karsia, se tarkoittaa sitä, että pahimmassa tapauksessa hoitajat joutuvat tekemään siivoustyötä tai ruokahuoltotyötä. Ministeri Rehula, onko mielestänne Suomessa vanhustenhuolto niin hyvällä tolalla, että [Puhemies koputtaa] hoitaja voidaan korvata harjoittelijalla ja hoitaja joutuu tekemään siivoojan tai ruokahuoltajan työt?

16.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meidän vanhustenhuollossa ammatillaiset 7/24 omilla työvuoroillaan ovat niitten ihmisten kanssa, jotka eivät itse enää pysty itsestään huolehtimaan, eli silloin kun hoidon tarve on sen suuruinen, että se ympärivuorokautinen hyvä hoito on välttämätöntä. Niin tulee olemaan jatkossakin.

On hieman hankalaa tämä keskustelu, kun te teette omia tulkintojanne sellaisestakin asiasta, joka tässä kohdassa [Hälinää] on kirjoitettu suomeksi, selvästi: niillä ihmisillä, jotka lasketaan hoitajamitoitukseen, on siihen riittävä koulutus ja osaaminen.

16.11 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt ilmeisesti hallituksessa kaikkien tunnustama fakta on se, että hallitus hakee näitä 100 miljoonan euron säästöjä vanhustenhoitoon. Olisi kyllä hyvin kohtuullista, jos hallitus kertoisi, millä tavalla te aiotte nämä säästöt tehdä. Ja se olisi kohtuullista juuri sen vuoksi, että nyt jo hoitohenkilökunta on hyvin uupunut työssään ja huolissaan siitä, pystytäänkö turvallisuutta ja laatua vanhustenhoidossa täyttämään.

Muistelen kyllä, että viime syksynä, kun sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsiteltiin hallituksen budjettia, meille tuotiin sosiaali- ja terveysministeriöstä tiedoksi se, että hallitus aikoo jollain tavalla höllentää laatua tai kriteerejä siitä, mitä henkilöstöltä kunnissa vaaditaan.

Että voisitteko ystävällisesti nyt vastata tähän kysymykseen ja huoleen?

16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Jatkossakin hoitajamitoitukseen lasketaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia.

Toisekseen, mistä tulee tuo 70 miljoonan euron säästö? Osaltaan esimerkiksi siitä, että yksityisen ja julkisen palveluntuottajan mitoitukset yhdenmukaistetaan — esimerkiksi siitä, että mitoitus yhdenmukaistetaan.

Ja kolmas asia: kun te puututte siihen ja puhutte siitä — ja on ymmärrettävää, että kysytte — miten 70 miljoonaa euroa hoidetaan, niin toinen puoli on se, että hallitus ei ole puuttunut kuntien valtionosuuksiin, jolloin mahdollistetaan se, että varmasti, varmasti, varmuudella, se hoitoisuuden tarve, jota kussakin yksikössä olevilla ihmisillä on, pystytään varmistamaan, niin että on ammattilaisia, riittäviä ammattilaisia, ympärivuorokautisen hoidon vaatima määrä kaikissa tilanteissa.

16.13 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Nyt kun vanhuspalvelut aiotaan siirtää maakuntiin, on minulla esimerkki kotikun-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

nastani, jossa on herännyt huoli kaupungin vanhuksista. Rakenteilla on kauan kaivattu tehostettu palveluasumisyksikkö, jonne kaupunkimme ikääntyneiden oli tarkoitus voida muuttaa. Nyt toimintaa ja taloa ollaan ilmeisesti siirtämässä maakunnan käyttöön.

Vanhuspalvelut ovat tärkeintä lähipalvelua, ja sitä on suunniteltava ja toteutettava yhdessä iäkkäiden ihmisten ja heidän omaisiensa kanssa. Asukkaat kaupungeissa ja kunnissa pelkäävät, että tulevaisuudessa ikääntyneet eivät enää saa viettää vanhuuttaan omassa kunnassaan lähellä omaisiaan vaan heille tarjotaan palvelukotipaikkaa toiselta puolelta maakuntaa. Sote-uudistus siirtää vanhuspalvelun kauas kuntalaisista. Kysynkin vielä hallitukselta: Jos sote-uudistus menee läpi, niin paljonko yksittäisen kuntalaisen mielipide enää siinä vaiheessa painaa? Onko kuntalaisella enää mitään toivoa siitä, että hän vanhana saa asuinpaikan omasta kunnastaan?

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri tällä hetkellä tuohon teidän kysymykseenne vastauksen saaminen ja sen varmistaminen on hyvin pitkälle riippuvaista siitä, millä tavalla maakunnallinen valmistelu etenee, millä tavalla maakunnallisia palveluverkkoja myös ikääntyvän väestön asumispalvelujen osalta ajatellaan rakentaa tilanteessa, jossa tapahtuu iso muutos: järjestämisvastuu siirtyy kunnilta maakunnille 2019 alusta, tämä on aivan ensisijaista.

Toisekseen, esimerkiksi tuetun asumisen yksiköiden sijainnit: Ei niitä ole tänä päivänäkään turhaan rakennettu niihin paikkoihin, missä ne ovat — tarve on olemassa, ja päinvastoin, sen palautteen mukaan, jota itselleni tulee, tarve on yhä kasvamaan päin. Tämä mahdollistaa ja varmistaa sen, että henkilö voi asua omalla kotiseudullaan mahdollisimman pitkään.

Siihen, mitä tapahtuu niissä tilanteissa, joissa ollaan esimerkiksi nykyisen terveyskeskuksen vuodeosaston kaltaisissa, käytännössä sairaalaolosuhteissa, [Puhemies koputtaa] voi olla tulossa muutoksia, mutta asumisyksiköt, joissa asutaan omassa kodissa, ovat kyllä jatkossakin lähellä.

16.15 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun ihminen eläköityy, hänellä parhaimmillaan on kymmeniä vuosia edessä hyvinvointia, tervettä elämää, hyvää kolmatta ikää, ja on aivan mahtava juttu, että tämä hallitus panostaa siihen, että eri keinoin siellä kotona pärjätään: panostetaan kotihoitoon, omaishoitoon ja perhehoitoon.

Mutta meillä on tällä hetkellä käytäntö, että ihmisen ensimmäinen terveystarkastus tehdään vasta 75 vuoden iässä — aivan liian myöhään, sillä monelle ihmiselle se työminä on todella merkityksenkäs, ja se kun jää pois, niin siihen jää iso tyhjiö. Ihmisen hyvinvointitarkastus pitäisi tehdä silloin, kun ihminen eläköityy, niin että hän saa hyvät eväät eläkkeelle. Arvoisa pääministeri, te nostitte esille tämän hyvinvointitarkastuksen viikko sitten puoluepäivän televisioinnissa. Mitenkä näette tuon asian, että kun me ajoissa puutumme, ei tarvitse sitten korjata myöhemmin näitä asioita? Yhden vuoden siirtymä 5 000 ihmisen pitkäaikaishoidossa [Puhemies koputtaa] tarkoittaa 50 miljoonaa euroa. Mitenkä näette tämän hyvinvointitarkastuksen?

16.16 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä 75-vuotistarkastus tulee tosiaan aika myöhään. Paljon aikaisemmin voitaisiin puuttua, jos tämä tapahtuisi esimerkiksi eläkkeellejäännin yhteydessä. Silloin voitaisiin terveystarkas-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

tuksen lisäksi käydä läpi myöskin sitä elämäntilannetta muutenkin, katsoa, minkälaisissa verkostoissa ollaan mukana, ja puuttua esimerkiksi yksinäisyyden ongelmaan, elämäntapoihin ja niin edespäin. Mielestäni tämä hyvinvointitarkastus pitäisi tehdä eläkkeellejään- nin yhteydessä.

16.17 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä nyt hiukan ihmettelen. Ihmettelen nyt todella paljon, pääministeri. Täällä kysytään ihan vakavasti, voimmeko me sallia sen ja onko se oikein, että ikäihmiset, jotka joutuvat hoidon piiriin, eivät saa hyvää hoitoa, ja te, pääministeri, nyt otitte uuden — ihan hienon ja kannatettavan — asian esiin. Mutta me tässä olemme huolissamme siitä, aiotteko te leikata vielä vanhusten- huollosta, jossa keskeisin asia on se, että ihmisillä on tarpeeksi apua saatavilla. On tämä nyt merkillinen asia, kun on näin yksinkertainen kysymys. 70 miljoonaa jäi kuitenkin säästö- tavoitteisiin huolimatta siitä, että Suomen kansa ja oppositio saivat teidät vakuuttuneeksi, että tästä mitoituksista ei kuitenkaan nyt ruveta tinkimään. Nyt säästötavoite jäi, mutta on- neksi peruutettiin tämä itse tehtävä, joka teillä oli. Nyt kysymys on ihan yksinkertainen: tu- leeko tämä 70 miljoonaa toteutettavaksi niin kuin te olette nyt linjanneet, ainakin me olem- me näin lukuineet? Ja SuPerit ja muut merkittävät yhteiskunnalliset vaikuttajat ajattelevat, [Puhemies koputtaa] että se tarkoittaa sitä, että iltavuorossa on yksi koulutettu hoitaja ja toinen voi olla [Puhemies koputtaa] kuka tahansa. Voiko tämä olla totta, ministeri?

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asia, joka varmuudella yhdistää hallitusta ja oppositiota, on se, että meil- lä on huoli siitä, miten meidän ikääntyvät ihmiset pärjäävät siinä tilanteessa, kun ei pysty enää asumaan esimerkiksi omassa kodissa. Meillä on huoli siitä, miten siellä kotona pys- tyisi asumaan niin pitkään kuin mahdollista. Tehtävään, jossa aloitin 22 kuukautta sitten, sain myötäjäisinä eväitä siihen, millä tavalla kotona pitää pystyä jatkossa entistä pidem- pään asumaan. Tämä huoli on meillä täysin yhteinen.

Sitten, edustaja Kiuru, me olemme sitoutuneet tässä tehtävässä osana hallitusta osana sitä muutosta, jota ollaan yhteiskunnassa tekemässä, myös siihen, että vanhuspalvelujen si- sältöjä on mahdollisuus kehittää. Sitä ollaan tekemässä, ja esimerkiksi tuo kotona asumi- sen tukityö on parasta aikaa menossa ympäri Suomea monien kymmenien sosiaali- ja ter- veydenhuollon ammattilaisten toimesta. Tämä on yksi vastaus siihen kysymykseen, että ai- oimmeko leikata. Vastaus on se, että budjetti pitää mutta toisaalta etsitään niitä keinoja, joil- la yritetään jatkossa pärjätä [Puhemies koputtaa] ja hälventää tuota huolta, [Puhemies ko- puttaa] jonka tekin esititte.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys vammaispalveluiden parantamisesta (Johanna Karimäki vihr)

Suullinen kysymys SKT 41/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Karimäki.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

Keskustelu

16.19 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Vammaiset ihmiset ovat joutuneet kilpailutuksen jalkoihin. Vammaisilta ja heidän läheisiltään tulee hätäviestiä siitä, että kaikesta säästetään. Hoivakodin henkilöstö voi vaihtua tavan takaa. Ruokaa säännöstellään ja rajoitetaan. Kehitysvammaiset ja heidän perheensä eivät pääse itse osallistumaan palvelujensa järjestämiseen toivomallaan tavalla.

Sivistysvaltion mitta on siinä, kuinka se huolehtii heikoimmistaan, mutta nyt vammaiset kokevat olevansa huutolaiskaupan kohteena. Vammaisten elintärkeät palvelut ovat ihmisten palveluja ihmisille. Niissä on tärkeää jatkuvuus, hyvä arki ja onnellisuus. Kysynkin: Mitä hallitus tekee parantaakseen vaikeasti vammaisten ihmisten asemaa ja parantaakseen palvelujen heikkoa tilannetta? Miten vähennätte jatkuvan kilpailuttamisen tuomia haittoja?

16.21 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paljon palautetta ja kritiikkiä saaneen valinnanvapauslainsäädännön yksi osa on saanut kiitosta — osa, joka on suunnattu nimenomaan vaikeavammaisille, vammaisille ja jatkossa yhä useammalle ikääntyvälle ihmiselle, ja se on niin sanottu henkilökohtainen budjetti. Tätä vammaisjärjestöt halusivat, vaativat, ovat sitä odottaneet. Nyt me olemme laittamassa sen toimeen. Näiltä osin tässä on tapahtumassa iso muutos, ja ainakin jos alan edunvalvojiin on luottaminen, se muutos on myönteiseen suuntaan.

Toisekseen, tämä teidän listauksenne näistä ongelmista. Onko kyse lain puutteesta, pykälien puutteesta vai ennemminkin siitä, että jotain on mennyt niitten pykälien toimeenpanossa pahasti pieleen? Pykälät meillä ovat kunnossa, mutta se, mitä on tapahtunut käytännön tasolla — esimerkiksi viime viikkojen uutisoinnin kautta tietoon tulleen — on se, että on tapahtunut virheitä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.22 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilökohtainen budjetointi on toki tärkeä, mutta nyt ollaan tilanteessa, että vammaisten ihmisten asemaan on puututtava nyt ja näiden kilpailutusten haittoja vähennettävä. Kysynkin: mitä hallitus tekee nyt ahdingossa olevien vammaisten ihmisten palvelujen parantamiseksi? Julkisen sektorin tavoite ei ole maksimoida voittoja, vaan sen tavoite on yhteinen hyvä, kuten nobelisti Bengt Holmström meitä hyvin muistutti.

Mutta haluaisin kysyä myös vammaisten lapsiperheiden asemasta: Hallitus on lisännyt omaishoitajien vapaapäiviä, mikä sinänsä on hyvä asia, mutta monet kunnat ovat samalla kiristäneet omaishoidon tuen kriteerejä, niin että omaishoitajien tuet ovatkin tipahtaneet — hyvin vähävaraisten perheiden tuet, perheiden, jotka hoitavat läheistä, vammaista lasta, kotonaan ja jotka tarvitsisivat kaiken sen tuen ja avun arjessaan. Miten te, hallitus, aiotte puuttua tähän tilanteeseen?

16.23 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on lisännyt vuositasolla 100 miljoonaa euroa omaishoidon tukeen. 100 miljoonaa euroa omaishoidon tukeen. Se on etuus, jossa toimeenpanon harkinta

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

on kunnilla. Ministerin roolissa on ainoa keino narulla työntäminen, se, että koettaa viestittää, että yhdenvertaisuus tässä maassa näillä nykyainsäädännön pykälillä voisi toteutua. Harvoin haluan osoittaa yhtään ketään täältä ylhäältä, mutta tässä kohtaa joudun toteamaan, että ne omaishoidon tuen maksatuksen tasoon liittyvät muutokset ja päätökset on kyllä tehty kuntatasolla sillä harkinnalla, joka on ollut siellä kussakin kunnassa, josta tätä kritiikkiä on tullut. Hallitus on lisännyt vuositasolla 100 miljoonaa euroa omaishoidon tukeen.

16.24 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuhannet kehitysvammaiset ihmiset ovat kyvykkäitä palkkatyöhön, mutta sitä ei tarjota. Kehitysvammaliiton mukaan Suomessa on korkeintaan 500 palkkatyössä olevaa kehitysvammaista ihmistä. Se on vain 2 prosenttia kaikista työikäisistä kehitysvammaisista ihmisistä. Kysynkin oikeus- ja työministeri Lindströmiltä: mitä hallitus aikoo osaltaan tehdä kehitysvammaisten työllistämisen esteenä olevan asenneilmapiiirin korjaamiseksi, ja aikooko se puuttua kehitysvammaisen työvoiman hyväksikäyttämiseen pelkästään palkattomana avotyönä?

16.24 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysymys on ihan ajankohtainen. Puoliväliriiheen valmistaudutaan, ja hallitusohjelmassa on kirjaus "osatyökykyiset työelämään". Hallitus on ottanut jo hallitusneuvotteluissa tästä asiasta vaarin, ja yhdessä STM:n kanssa tässä asiassa tehdään yhteistyötä, koska me olemme tunnistaneet, että vammaisilla on paljon sellaista osaamista, mikä pitää ottaa yhteiskunnassa huomioon, ja aivan varmasti näistä asioista tullaan keskustelemaan. Toki näitä asioita pitäisi viedä paljon, paljon nopeammin eteenpäin, mutta on paljon muutaakin. Mutta emme missään nimessä väheksy tätä asiaa.

16.25 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä alkuperäinen kysymys koski vammaisten palvelujen kilpailuttamista, ja talousvaliokunnassa valmistui tämä uusi hankintalakimietintö, johon on sitten lauseena lisätty se, että eduskunta edellyttää, että vammaisten ja vanhusten asumispalvelut tuotetaan inhimillisesti.

Kun nämä palvelut nyt siirtyvät maakunnille ja tulee tämä henkilökohtainen budjetointi, niin kysynkin ministeri Rehulalta: onko palveluseteli ratkaisuna hyvä keino vastata niihin ongelmiin, joita tässä kilpailutuksessa on ollut, palveluseteli, jonka käyttää vammaisen tai vanhus itse, ja hän päättää itse, missä asuu, kuinka kauan asuu, ja jos homma ei toimi, niin voi muuttaa sitten pois.

16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos eläisimme ideaalimaailmassa, meillä olisi riittävä määrä sellaisia sosiaalihuollon pykäläiä, jotka ohjaisivat myös kilpailuttamista. Hankintalaki, sellaisena kuin se eduskunnasta on ulos tulossa, mahdollistaa sen, että yksilöllinen, omaan elämäntilanteeseen paras esimerkiksi asumismuoto on saatavilla. Ei laki ole sille este. Ne ongelmat, mitä on ja mistä palautetta tulee ja mistä ääriesimerkit päätyvät uutisointiin — silloin on mennyt jotain pieleen. Edustaja Turunen kysyi palvelusetelistä. Palveluseteli on erinomainen konsti pyrkiä välttämään niitä hankintalainsäädännössä mahdollisesti olevia puutteita.

16.27 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä tässä yhteydessä on hyvä mainita se, että täällä Suomen hankintalaissa on

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

otettu sote-palveluihin kaikkein kevyin menettelysääntely, minkä direktiivi mahdollistaa, ja esimerkiksi mistään tietystä menettelystä ei säädetä. Eli käytännössä vuoden 2019 alusta lukien hankintojen rooli sote-palveluissa menettää merkityksensä, kun palveluiden tuottamistavassa siirrytään tähän asiakkaiden valinnanvapausmalliin ja vammaispalveluissa otetaan käyttöön tämä täällä mainittu henkilökohtainen budjetti. Maakuntamallissa sote-palveluja ei siten enää kilpailuteta hankintoina vaan vammaiset saavat oman budjettinsa puitteissa räätälöidymppä palvelua ja he voivat itse valita sen haluamansa palveluntuottajan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys valinnanvapauslainsäädännön aikataulusta (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 42/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Andersson.

Keskustelu

16.28 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Kuten ministeri Rehula tässä äskettäin totesi, tämä hallituksen ajama valinnanvapausmalli on saanut hyvin laajasti kritiikkiä eri asiantuntijoilta. Tämä valinnanvapauslainsäädännön lausuntokierros päättyi tiistaina, ja lakiesitykseen jätettiin yli 600 lausuntoa. Monet asiantuntijat ja myöskin kaupungit suhtautuvat palvelujen pakkoyhtiöittämiseen ja ulkoistamiseen kriittisesti sen takia, että nähdään, että se tulee nostamaan järjestelmän kustannuksia, lisäämään kansalaisten välistä epätasa-arvoa, ja kaiken lisäksi on myöskin arvioitu, että tähän esitykseen liittyy perustuslaillisia ongelmia.

Te, pääministeri Sipilä, olette sanonut, että kritiikki otetaan huomioon, lausunnot luetaan huolellisesti ja sen jälkeen lakiin tehdään tarvittavat muutokset. Hallituksen tavoitteena on kuitenkin saada tämä lakipaketti valmiiksi jo ensi viikolle. Arvoisa pääministeri, miten tämä on edes mahdollista ja edustaako tämä sitä huolellista [Puhemies koputtaa] ja laadukasta lainsäädännön valmistelutyötä, mitä tässä salissakin on useampaan otteeseen peräänkuulutettu?

16.29 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että tähän laajaan valinnanvapauspakettiin ja laajaan sote-uudistukseen on tullut paljon palautetta. 600 lausuntoa on tullut, ja niitä on tutkittu matkan varrella. Toki näitä mielipiteitä ja lausuntoja on tullut jo matkan varrella, ja niihin on pystytty varautumaan. Sieltä on nyt kerätty ne keskeiset huomiot. Yksi huomio on se, että on huoli siitä, voidaanko tämä panna toimeen siinä aikataulussa, mikä on. Sitten ovat nämä perustuslakiin liittyvät huomiot, ja sitten ovat tähän, mitä palveluja siihen sisältyy, liittyvät huomiot.

Näihin liittyen teemme nyt pitkää päivää ja reformiministerityöryhmä tekee pitkää päivää sillä tavalla, että voisimme tarvittavia linjauksia tehdä. Myöskin lakipykälä ovat virkamiehet tässä matkan varrella jo trimmanneet uuteen asentoon. Mutta tärkeintä olisi nyt

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

se, että saamme ne linjaukset, jotka tuon lausuntokierroksen perusteella täytyy tehdä, tehtyä mahdollisimman pian.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.30 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä nyt vaikuttaa siltä, että hallitus poliittisista syistä haluaa saada tämän valinnanvapauslainsäädännön eteenpäin mahdollisimman nopeasti siitä huolimatta, että siihen on kohdistunut erittäin laajasti asiantuntijakritiikkiä. Erityisesti tämä valinnanvapausmalliin siirtymisen aikataulu on monien asiantuntijoiden mukaan täysin mahdoton. Viimeisimpinä arvostelijoiden joukkoon ovat liittyneet muun muassa Petteri Orpon johtama valtiovarainministeriö, Kansaneläkelaitos ja myöskin Raimo Sailas.

Aikalisän ottaminen tähän sote-uudistukseen on myöskin kansalaisten mielestä tärkeää. Vasemmistoliitto on tänään avannut "kansan välikysymyksen" allekirjoitettavaksi netissä, ja olemme yhden päivän aikana saaneet yli 2 000 allekirjoitusta tähän adressiin.

Arvoisa pääministeri Juha Sipilä, aikooko hallitus todellakin runnoa läpi valinnanvapausmallin hallituksen päättämässä aikataulussa siitä huolimatta, että kaikki [Puhemies koputtaa] asiantuntijat pitävät sitä mahdottomana?

16.31 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hie-man hämmentävää nyt, koska toisaalta on tullut kova vaatimus siitä, että kun ensi viikolla käymme välikysymyskeskustelua, niin meidän hallituksen pitäisi tehdä linjaukset ennen sitä valmiiksi. Nyt te annatte ymmärtää, että ei näillä niin kiire olisikaan ja täytyy tehdä huolella töitä ja meillä onkin pidempi aika tässä käytettävissä. Voisitteko nyt päättää, haluatteko te meidän linjaukset nyt vai vasta vaalien jälkeen? Molemmat meille käyvät. Mutta me teemme nyt kovasti töitä sen eteen, että myöskin kansalaiset kuntavaaleissa tietäisivät nämä auki olevat linjaukset tai mikä tässä luonnoksella olleessa ehdotuksessa sitten muuttuu tämän lausuntokierroksen perusteella.

16.32 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että oli pääministeri Sipilän huumoria kysyä, haluammeko, että tämä vuosisadan isoin uudistus tehdään huolella. Kyllä haluamme, ja se on juuri se, mitä edustaja Andersson äsken peräänkuulutti. Tehkää huolella, älkää hätiköiden — kysymys on ihmisten terveydestä, ihmisten sosiaalisista palveluista.

Mutta, arvoisa pääministeri, kysymys on myös ihmisten työpaikoista, sadoistatuhansista työpaikoista pienipalkkaisilla, naisvaltaisilla aloilla. Te jo niistitte näitä aloja 30 prosentin leikkauksella lomarahasta, [Ben Zyskowicz: Ei se ollut hallituksen päätös!] ja nyt huoli syntyy siitä, että kun te pakkoyhtiöitätte ja ulkoistatte, niin mitä tapahtuu näiden satojentuhansien työehdoille. Esimerkiksi moni asuu työsuhteasunnossa, jonka tarjoaa kaupunki. Mitä hänelle tapahtuu, jos siirtyy maakunnan palvelukseen tai yrityksen palvelukseen? Oletteko te miettineet ollenkaan sitä, mikä on [Puhemies koputtaa] tilanne näillä pienipalkkaisilla työntekijöillä tässä uudistuksessa?

16.33 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä uudistusta on tämäkin hallitus valmistellut kaksi vuotta. Kyllä tätä työtä on tehty pitkään ja huo-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

lella. Tässä on ollut valtava virkamieskoneisto mukana ja tässä on kuultu lukuisia, lukuisia asiantuntijoita, ja ei tässä mistään hätäilystä kyllä voi puhuakaan. Nyt on kysymys siitä, että tämä pitkään valmisteltu uudistus on lausuntokierroksella ja lausuntokierroksen palautteen perusteella sitten mietitään, mitä siinä hallituksen esityksessä tullaan muuttamaan. Tästä tässä nyt on kysymys eikä siitä, että jotakin hökäistäisiin muutamassa päivässä tai viikossa.

Peruspalveluministeri varmaan vastaa tähän työehtokysymykseen, mutta sanon yleisesti sillä tavalla, että kyllä meidän terveydenhuollon ammattilaiset saavat olla huoletta siitä, etteikö tällä alalla edelleenkin töitä olisi. [Välihuutoja] Pikemminkin päinvastoin, tämä valinnanvapausmalli tulee tuottamaan heille myöskin valinnanvapautta työpaikkojen suhteen ja uutta tarjontaa sinne. Että luulen, että tämä uudistus on työntekijöiden kannalta [Puhemies koputtaa] lopulta todella hyvä.

16.35 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennän niiltä osin, että täällä eduskunnan käsittelyssähän on jo henkilöstöön ja heidän eläketurvaansa liittyvät esitykset, ja kuten varmaan edustaja tietää, niin tässä kun 1.1.2019 tulee voimaan tämä järjestäminen ja vastuu siirtyy maakunnille, niin ne työntekijät siirtyvät liikkeenluovutuksen periaatteilla vanhoina työntekijöinä ja yhtiöittämisen osalta siinä on kahden vuoden aika. Itse olen ainakin saanut sellaista viestiä, että tämä on turvallisesti tehty, kun tämä on näin kirjoitettu. Nämä lait ovat täällä eduskunnassa käsiteltävänä jo nyt.

16.35 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valinnanvapaus oikein ja huolellisesti toteutettuna voi sinällään olla ihan hyvä asia. Sen sijaan jos käy niin, että terveyspalvelut keskittyvät suurille alan toimijoille, jotka vielä usein saattavat olla ulkomaisessa omistuksessa, se ei ole välttämättä hyvä kehityssuunta. Kristillisdemokraatit pitävät tärkeänä ja haluavat edistää pienten ja keskisuurten kotimaisten yritysten ja myös kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuuksia toimia markkinoilla. Yksi esittämämme keino on jakaa hankinnat pienempiin osiin. Kysyn ministeri Rehulalta: mikä on teidän arvionne, kykenevätkö suomalaiset palveluntuottajat kilpailemaan menestyksellisesti alan markkinoilla?

16.36 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te kysyitte, että aiotaanko jakaa markkinoita. Tässä on tarkoitus luoda sellainen lainsäädäntö, joka antaa perustat sille, että niin isommat kuin pienemmätkin yritykset voivat olla palvelutuotannossa mukana. Varmoja asioita, missä pk-sektori on mukana, ovat nämä asiakas- ja maksusetelit, jotka tulevat käyttöön, ja henkilökohtainen budjetti, josta jo edellisen aihepiirin kanssa keskusteltiin. Lisäksi me olemme kirjoittaneet valinnanvapauslainsäädännön palveluntuottajan määritelmiin, että pienempikin, jopa yhden yrittäjän, yritys voi olla mukana siinä palvelutuotannossa, jota valinnanvapauden piiriin tulevilla palveluilla on.

Täällä on puhuttu yhteisistä huolista, ja jos joku on yhteinen huoli niin hallituksella kuin ainakin kristillisdemokraateilla, se on se, että pk-sektori on tässä mukana. Tämä ei ole ongelmatonta, sillä suurella on mittakaava- ja skaalaetunsa. Mutta toisinpäin, kyllä me olemme pykälät pyrkineet kirjoittamaan niin, että pk-sektori matkassa on.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

16.37 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin on pakko korjata edustaja Arhinmäelle, että hallitus ei päättänyt julkisen sektorin lomarahojen leikkauksesta, sen päättivät työmarkkinaosapuolet. Hallituksella oli aivan muut komponentit tarjolla tähän kilpailukykysovimukseen.

Mutta mitä tulee aikatauluihin, niin tärkeätä on, että ensi viikolla, kun täällä käydään välikysymyskeskustelu, hallituksella on vastaukset niihin vääriin väitteisiin, joita oppositio jatkuvasti esittää ja joilla kansalaisia pelottelee. Vääriä väitteitä liittyy esimerkiksi tähän niin sanottuun kermankuorintaan, liittyy veroparatiiseihin, liittyy siihen, että me tekisimme uudistusta, jossa potilasta joko alihoitetaan tai ylihoitetaan. Näin emme todellakaan toimi, vaan maksamme sairaan ihmisen hoitamisesta enemmän kuin terveen ihmisen hoitamisesta, tietysti.

Mutta mitä tulee tähän aikatauluun, niin varmistan vielä, että onhan niin, että mikäli ensi viikolla ei ole mahdollista tehdä kaikkia ratkaisuja, jotka liittyvät esimerkiksi voimaantuloon, joka on paljon kritiikkiä saanut kysymys, niin silloin tätä valmistelua [Puhemies koputtaa] jatketaan lähipäivinä ja lähiviikkoina.

16.38 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on ilmoittanut julkisuuteen aikataulun, jolla valinnanvapauslain säädäntö eduskunnalle saatetaan. Tuosta päivästä voi laskea taaksepäin ajan, jonka tarvitsee arviointineuvosto, jonka tarvitsee laintarkastus, jonka tarvitsee ruotsinkielinen käännöstyö. Lisäksi meillä on ihan riittävästi töitä pykälien hiomisessa, niin että ne ovat varmuudella hiottuja niin sisältöjen osalta kuin sitten sen osalta, että ne olisi helpompi ymmärtää. Meillä on siinä töitä. Käytettävissä oleva aikataulu on tiukka, mutta se tulee riittämään.

Lausuntopalautteen osalta: Myös lausuntopalautteen työstäminen on aloitettu ministeriössä ensimmäisen lausunnon ministeriöön saapumisen jälkeen. On olemassa erittäin hyvä tieto siitä, mitä muutoksia lausuntopalautteen perusteella lakiin halutaan. Ja toisekseen, sekin on tässä nähty, että oppositiolla on näiltäkin osin, että mitä halutaan, parempi tieto kuin meillä hallituksella, joka kuitenkin yrittää [Puhemies koputtaa] niitä lausuntopalautteita-kin lukea.

16.40 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä lausuntokierros oli aika lailla hämmäntävää luettavaa, koska kritiikin määrä oli niin suuri, ja se kritiikki tuli ei suinkaan oppositiosta, jonka mielipidettä tässä yhteydessä ei kysytty, vaan alan toimijoilta, asiantuntijoilta ja kunnilta. Kiinnitin huomiota siihen, että jopa keskustajohtoinen Seinäjoen kaupunki antoi erittäin kriittisen lausunnon siitä, että tuleeko tämä toimimaan. Suuri huoli on siitä, että hallitus kokoaa tällaisesta valtaisaan mammuttia, joka yritetään yhtä aikaa saada voimaan 1.1.2019. Ja yhä useampi sanoo, että tässä on riski, että koko rakennelma sortuu ja meidän terveydenhuoltomme voi aidosti olla ongelmis- sa, jos tällaista valtaisaan mammuttia tehdään.

Eikö nyt olisi järkevää vaiheistaa niin, että maakuntauudistus tehdään ensin, jos se on hallituksen linja, ja sitten tehdään asteittain näitä muita ratkaisuja, jotka liittyvät terveydenhuoltoon ja markkinoiden avaamiseen yksityisille ja valinnanvapauteen? Onko pääministeri valmis siihen, että tällainen selkeä varhaistus — maakuntauudistus ensin, sen jälkeen tämä valinnanvapausratkaisu — ajallisesti tehtäisiin niin, että tämä olisi 2019—30 nähtävissä? [Eduskunnasta: Oikein hyvä kysymys!]

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

16.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy vielä tarkastaa tieto, kun edustaja Heinäluoma sanoi, että oppositiolta ei kysytty. Kyllä minun muistipaikallani on kohta, jossa puolueilta kysyttiin. Aina-kin edustamani puolue on ihan virallisen lausunnon antanut.

Mutta mitä sitten tulee tähän vaiheistamiseen: toimeenpanosta ja toimeenpanon aikataulusta se, että lakiluonnos on ollut lausunnolla sen 8 viikkoa ja siinä on jo tietyt viimeiset päivät ja tietyt ensimmäiset päivät, joitten mukaan laki on määrä saada voimaan.

Toisekseen, lausuntopalaute ja sen osa tämän voimaantulon toimeenpanon aikataulusta on se, mitä me nyt tällä hetkellä hallituksen piirissä käsittelemme.

Sitten kolmas asia on se, mitä pitää tehdä yhdessä tai mitä pitää tehdä erikseen. Sen on kokemus osoittanut, että tässä muutoksessa, jota ollaan tekemässä, ei ole semmoista koh-
taa, josta ei tulisi laajamittaistakin kritiikkiä ja palautetta. On tehtävä valintoja, ja tässä yritetään tehdä se valinta, missä Suomen sosiaali- ja terveydenhuolto viedään malliin, joka on eurooppalaista mallia: ihminen saa itse valita. [Puhemies koputtaa] Toisekseen, me olemme rakentamassa hallintoa ja rahoitusta niin, että tuo valinta olisi mahdollista.

16.42 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä hallitus ajoi pakkolaeilla siihen tilanteeseen, jossa julkisen alan pienipalkkaisilta työntekijöiltä leikattiin 30 prosenttia lomarahoja. Vaihtoehtona esitettiin muun muassa pyhätyölisien leikkaamista, eikä tämä tunnu edelleenkään unohtuneen, nimittäin kokoomuksen pormestariehdokas Jan Vapaavuori esitti tällä viikolla sunnuntaityölisien leikkaamista.

Arvoisa puhemies! Töitä riittää varmasti sosiaali- ja terveydenhuoltoalan sektorilla, sitä ei kukaan epäile, pääministeri Sipilä. Mutta sen sijaan sitä ihmetellään, että saako siitä enää kunnollista palkkaa. Attendohan haluaa jo leikata näitä palkkoja, joita sote-sektorilla maksetaan.

Ja edelleen kysyn: Mikä on esimerkiksi pienipalkkaisten julkisella sektorilla työskentelevien, joilla on työsuhdeasunto kunnalta, tilanne tämän sote-uudistuksen myötä? Saavatko he pitää työsuhdeasuntonsa [Puhemies koputtaa] vanhoilla ehdoilla, vai tuleeko tässäkin palkan leikkaus?

16.43 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysytte tätä samaa kysymystä jo tuossa edellisessä kysymyksessä, ja minä en pysty suoraan siihen vastaamaan. Nämä ovat juuri sellaisia kysymyksiä, että kun me käsittelemme täällä tätä lainsäädäntöä, niin minä luulen, että tämä tulee esille myös valiokuntatyössä. Mutta nämä ratkaistaan, kun väliaikahallinto tulee voimaan. Väliaikahallintohan ratkaisee jokaisessa maakunnassa sen, miten nämä henkilöstösiirrot tapahtuvat. Siinä yhteydessä käydään kyllä varmasti läpi myös tämä työsuhdeasuntoasia. Jos minulta kysytte, niin minun mielipiteeni tietysti on, että pitäisi pystyä löytämään sellaiset ratkaisut, että ihminen pystyy asumaan siinä asunnossa, missä tällä hetkelläkin asuu. Näin itse tämän asian tulkitsen. Kun tässä lainsäädäntö saadaan valmiiksi, äärimmäisen tärkeä vaihe on se, että joka maakunnassa, jokaisessa kunnassa käydään läpi myös nämä, mitä liittyy työsuhteisiin, ja nämä henkilöstösiirrot. Siinä kohtaa viimeistään tämä ratkaistaan jokaisen ihmisen kohdalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys aluesairaaloiden toiminnan jatkumisesta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 43/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.45 Anna-Maja Henriksson r: Värderade fru talman! På många håll i vårt land är man väldigt orolig just nu för hur det ska gå med kretssjukhusen. Vi har pratat mycket om vårdreformen men betydligt mindre om kretssjukhusens kommande öden. På många sjukhus gör man väldigt gott arbete: man har expertis inom kirurgi, inom fysioteri, inom ätstörningsvård och så vidare. Nu vill regeringen också gå åt kretssjukhusen.

Tässä suuressa sote-keskustelussa vähemmälle huomiolle on jäänyt aluesairaaloiden tuleva kohtalo. Tiedämme, että hallitus haluaa keskittää aluesairaaloita, muun muassa päiväkirurgian, suurempiin yksiköihin. Kuitenkin tänä päivänä tehdään aluesairaaloissa ympäri Suomenmaata erittäin hyvää ja tasokasta työtä. Minkä takia hallitus on tällä linjalla, että se, mikä hyvin toimii, ei saisi jatkua? Mikä on hallituksen vastaus tähän? Esimerkiksi Iisalossa, Forssassa, Raahessa, Pietarsaareissa, Porvoossa ja Raaseporissa on tällaisia sairaaloita, joissa olisi syytä pitää huoli siitä, [Puhemies koputtaa] että palvelut saavat jatkua.

16.46 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäinen perusta on yksi osa koko sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen tarvetta: varmistaa ihmisen turvallinen hoito ja hoiva myös leikkaustoiminnan osalta niissä tilanteissa, kun sitä hoitoa ja hoivaa tarvitsee. Se on aivan keskeinen asia.

Meillä on hyviä esimerkkejä hyvistä malleista eri puolilla Suomea. Mutta aivan liian moni niistä malleista perustuu esimerkiksi yksittäisen ihmisen oman elämäntilanteen, asumisen mahdollistamaan erikoissairaanhoidotason palveluun kyseisellä paikkakunnalla. Se iso tavoite ja asia on, että näitten aluesairaaloitten palvelutason osalta yhteistyö on se avainsana, toisekseen halu ja tahto varmistaa, että ne hoidon ja sairaanhoidon muodot, jotka kussakin toimipisteessä jatkossa on, ovat varmasti pysyvällä tavalla turvallisten käsien tekemä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.47 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ei oikeastaan saatu vastausta siihen, miksi se hyvä, mikä toimii, pitää rikkoa. Siellä on lääkäreitä, siellä on hoitohenkilökuntaa, siellä kunnat ovat panostaneet leikkaussaleihin ja niin edelleen. Siellä hoitojonot ovat lyhyitä ja potilaat ovat tyytyväisiä. Miksi — kysyn edelleen — tällainen toiminta ei saisi jatkua? Ja nyt tiedetään, että siellä ministeriössä kulissien takana valmistellaan myös edelleen jotain kiristystä tähän päivystysasetukseen. Koska

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

tämä annetaan julki, ja koska me saamme tietää, mitä todella on se tulevaisuus meidän aluesairaaloillemme?

När får vi veta vad som på riktigt ska hända med våra sjukhus ute i bygderna? Man gör alltså faktiskt i dag väldigt mycket gott arbete, och vi vet att ministeriet håller på och bereder en ytterligare strängering av jourreformen och jourförordningen. När får vi veta vad den kommer att innehålla? [Stefan Wallin: Efter valet!]

16.48 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yritin edellisessä vastauksessani vastata kysymykseenne, miksi tätä muutosta tehdään.

Toisekseen, osana tuota edellistä vastausta totesin, että se tulevaisuus, johon ollaan menossa, ei voi olla vain esimerkiksi lääkärin henkilökohtaisen elämäntilanteen mukanaan tuoma palvelu, vaan sen palvelun, jota kussakin sairaalayksikössä, sairaalassa, jatkossa tehdään, näissä pienemmissä sairaaloissa — meillä jatkossakin on isompia ja pienempiä sairaaloita — pitää olla varmasti tehtyä, sen pitää olla potilasturvallista.

Sitten te vihjaillette, että "jossakin kulissien takana". Kyllä se on ihan julkisuuteen kerrottua, että sairaaloiden välinen työnjakoasetusvalmistelu tehdään tämän, vuoden 2017, kevään aikana. Tarkoitus on, että kesäkuussa tänä vuonna hallitus hyväksyisi asetuksen, jossa eri sairaaloitten välinen työnjako toimeenpannaan.

Ja kolmas asia: aivan normaalin valmistelun tavoin tuo asetus lähtee lausunnolle ennen kuin päätöksiä tehdään.

16.49 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevien maakuntien käsiä sidotaan monella tavalla jo ennen kuin maakunnat ehtivät aloittaa toimintansa ja ottaa vastuun sote-palveluista. Yksi tapa sitoa näitä käsiä on rajoittaa aluesairaaloiden toimintaa ja sairaaloiden välisiä työnjakopäätöksiä. Tämä voi johtaa keskussairaaloiden ruuhkautumiseen, aluesairaaloiden palveluiden alasajoon sekä kalliisiin ratkaisuihin hoitajajoukkojen purkamisessa.

Arvoisa puhemies! Miksi hallitus ei halua antaa maakunnille rahoja ja määritellä laatuvaatimuksia hoidolle ja antaa niiden puitteissa maakuntien itse päättää sairaaloiden välisestä työnjaosta, joka toimii alueen tarpeista lähtien ja on todella kustannustehokasta ja palvelee alueen asukkaita parhaalla mahdollisella tavalla? Miksi hallitus haluaa sanella ja sitoa maakuntien kädet?

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kysymykseenne tulee jatkuvasti kahdenlaista palautetta: ensinnäkin sitä, antaako hallitus alueelle päätösvaltaa ja ratkaisuvalltaa siinä, millä tavalla työnjakoa tehdään, ja toinen kollega tästäkin salista saattaa sanoa seuraavassa lauseessa, että "emme me pysty tekemään työnjakoa, ellei ministeriö määrää".

Se, mitä tässä on yritetty tehdä, on lainsäädäntö, jonka eduskunta hyväksyi viime joulun alla, joka esimerkiksi sisältää sen viestin, että mikäli alueella pystytään sopimaan hyväksytyn lain puitteissa työnjaosta, se on täysin mahdollista. Esimerkiksi minulla ministerinä ei ole mitään tarvetta — ja tiedän, ettei kenelläkään hallituksen ministerillä ole mitään tarvetta — puuttua alueitten keskenään sopimaan työnjakoon, jos tämä voi toteutua tavalla,

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

jossa katsotaan ensi vuosikymmenelle ja toisekseen se yhteistyön tapa on aito. Tästä on esimerkkimaakuntia, joissa on edetty niin. Ei ole tarvinnut puuttua millään tavalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys uudentyyppisistä asumisratkaisuksista (Antti Kurvinen kesk)

Suullinen kysymys SKT 44/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Kurvinen.

Keskustelu

16.51 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa kohtuuhintainen asuminen on vaikeutunut koko ajan. Kohtuuhintainen asuminen on haaste joka puolella maata mutta erityisesti kasvavissa kaupungeissa, joissa nykyiset valtapuolueet eivät ole onnistuneet antamaan mahdollisuuksia työssä käyville, opiskelijoille ja ikäihmisille järkeviin asumisratkaisuihin. Asumistuki valuu nykyään entistä enemmän asuntosijoittajille sen sijaan, että se antaisi mahdollisuuksia asua perheensä kanssa sopivan kokoisessa asunnossa.

Nyt on aika paljon uudenlaisia asumisratkaisuja liikkeellä: asunto-osuuskunnat ovat heräämässä henkiin, asumisoikeusyhdistyksiä kehitetään, ja ikäihmisten asumiseen on tullut uudentyyppisiä ratkaisuja — puhutaan jopa mummokommuuneista, joissa kyläkouluja ja vanhoja omakotitaloja remontoidaan yhteisöllisiksi asumismuodoiksi. Kysyisin asuntoasioista vastaavalta ministeriltä: miten hallitus suhtautuu uusiin asumisratkaisuihin, joilla saadaan perheille asumisratkaisuja, [Puhemies koputtaa] ja aikooko hallitus lisätä opiskelija-asuntoja?

16.53 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus suhtautuu avoimesti siihen, että pystytään tarjoamaan entistä monipuolisempia mahdollisuuksia kohtuuhintaiseen asumiseen sitä tarvitseville ihmisille, ja itse asiassa viime syksyn budjettiratkaisuissa lisäsimme kaikkea tuettua asumisen tapaa ja määrää. Lisäsimme määrärahoja, myöntövaltuuksia niin lyhyen korkotuen mukaiseen asumiseen, pitkän korkotuen mukaiseen asumiseen kuin asumisoikeusasumiseen. Lisäksi lisäsimme myös erityisryhmien investointiavustuksia, joista muun muassa uusia opiskelija-asuntolahankkeita voidaan käynnistää. Eli kaikkea tätä tuettua asumista edistämme.

Olen myös pyytänyt selvittämään osuuskuntamuotoisen asumisen mahdollisuuksia. Esimerkiksi senioriasumisessa asumisoikeusasunnot ovat monta kertaa osoittautuneet erittäin käteväksi välineeksi, jotta samassa elämäntilanteessa olevat ihmiset voivat asua yhdessä yhteisöllisesti ja samoihin tiloihin voidaan myös heidän [Puhemies koputtaa] tarvitsemiaan palveluita kätevästi hankkia. Kaikkea tämänkaltaista kehittämistä meidän kannattaa tehdä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys EU-sääntelyn vähentämisestä maataloudessa (Kari Kulmala ps)
Suullinen kysymys SKT 45/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Kulmala.

Keskustelu

16.54 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! EU-jäsenyyksivuosiemme aikana on tullut selväksi, että EU-sääntely on lisääntynyt kautta linjan. Tämä linja ei ole tuonut lisäarvoa maamme maataloudelle, vaan se on johtanut jopa maatilojen alasajoihin. Onneksi nykyisen hallituksen myötä tähän sääntelyyn ja byrokratian määrään kiinnitetään huomiota. Hallitusohjelmassa todetaan: "EU-säännösten toimeenpanossa pidättäydytään kansallisesta lisäsääntelystä." Tämä nopeuttaa ja vähentää esimerkiksi tilojen turhia tarkastuksia, jolloin maksatukset viljelijöille nopeutuvat. Siksi kysynkin ministeri Tiilikaiselta: tarkoittaako tämä hallituksen mielestä myös sitä, että EU-vaikuttamisen painopiste siirtyy pysyvästi myös uudelle EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kaudelle, tälle vähäisemmälle, paremmalle ja kevyemmälle sääntelyn linjalle?

16.55 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Kulmala tässä totesi, hallituksen yksi kantava periaate tällä vaalikaudella on ollut sääntelyn keventäminen ja turhan byrokratian karsiminen — sitä on tehty myös maatalouden ja ympäristöhallinnon saralla.

Pääasia tuossa vuoden 2020 jälkeisessä maatalousuudistuksessa on ensinnäkin varmistaa se, että Euroopan alueella maataloutta voidaan jatkaa kaikenlaisissa oloissa, myös epäsuotuisimmilla alueilla, kuten Suomessa. Se on tärkeä juttu.

Toinen tärkeä juttu on, että uudistuksen periaatteet toteutetaan siten, että Suomen on mahdollista saada meidän maatalouden harjoittamiseen riittävä määrä jäsenmaksupalauksia erilaisten tukien muodossa.

Kolmas asia on juuri tämä kysyjän kysymä byrokratian karsiminen, ja tässä olemme tehneet hyvää yhteistyötä naapurimaittemme Ruotsin, Tanskan sekä Baltian maiden kanssa ja valmistelleet yhdessä yli 60 esityksen kokonaisuuden, joka tähtää juuri hallinnon keventämiseen, [Puhemies koputtaa] valvontojen kohtuullistamiseen, sanktioitten kohtuullistamiseen vuoden 2020 jälkeen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys professori Holmströmin näkemyksistä (Pauli Kiuru kok)
Suullinen kysymys SKT 46/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ehdimme ottaa vielä yhden kysymyksen. Edustaja Pauli Kiuru.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

Keskustelu

16.56 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kuulimme eilen erinomaisen puheen täällä salissa: Nobelisti Bengt Holmström kertoi näkemyksiään, joissa hän hyvin valtiomiesmäisellä otteella käsitteli asioita. Siitä löytyi argumentteja, joita molemmiin puolin salia varmasti kuunneltiin herkällä korvalla. Tarvitaan erilaisia toimijoita, tarvitaan julkista sektoria, joka tekee arvokasta työtä, tarvitaan yrityksiä. Nobelistin viesti oli, että vaihtoehto on paras oikeus, minkä ihmiselle voi antaa. Kysyn pääministeri Sipilältä: kun myös kuuntelit tätä puhetta, oliko siinä ja jäikö teille mieleen joitakin sellaisia kohtia, joita erityisesti hallitus voisi miettiä tulevassa puoliväliriihessä, niin että Holmströmin ajatukset voidaan viedä mahdollisesti käytäntöön joitakin osin?

16.57 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo puhe oli erittäin hyvä, ja kaikki varmasti löysivät siitä jotakin. Totesin, että erittäin maalaisliittolainen puhe, johon edustaja Salolainen totesi, että maltillinen markkinatalouspuhe, ja edustaja Niinistö totesi, että erittäin vihreä puhe. Kaikki löysivät siitä jotakin, ja se oli erittäin virkistävä ja sillä tavalla ajatuksia herättävä.

Minusta siinä oli hyvää pohdintaa siitä, mikä on julkisen talouden ja yksityisen talouden suhde ja minkälaisiin tehtäviin voidaan tuoda kilpailua ja minkälaisiin tehtäviin ei voida tuoda kilpailua. Esimerkiksi sotesta hän totesi, että voitaisiin mennä kokeilujen kautta — meidän olemme perusratkaisua kokeilleet jo pitkään Etelä-Karjalassa, Pohjois-Karjalassa, Kainuussa, ja myöskin valinnanvapautta kokeillaan parastaikaa — ja keskustelin hänen kanssaan niistäkin. Mutta minusta se paras anti tässä oli meille päättäjille juuri tämä julkisen sektorin ja yksityisen sektorin työnjaon täsmentäminen — erittäin hyviä, virkistäviä ajatuksia koskien tätä työnjakoa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta

Hallituksen esitys HE 25/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.00 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herrojen puhemies! Käsitteltävänä on esitys laiksi liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta. Ehdotetulla lailla pannaan osaltaan täytäntöön vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönottoa koskeva direktiivi. Direktiivi velvoitti jäsenmaita

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

laatimaan myös kansallisen jakeluverkkosuunnitelman liikenteen eri käyttövoimien käytön edistämiseksi. Suomen suunnitelma hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 2. päivä helmikuuta 2017.

Nyt annetulla esityksellä pyritään edistämään vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä liikenteessä, jotta liikenteen riippuvuutta öljystä voidaan pienentää mahdollisimman paljon ja liikenteen haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan lieventää. Esityksen tarkoituksena on varmistaa yhteiset tekniset vaatimukset vaihtoehtoisten polttoaineiden julkisille lataus- ja tankkauspisteille. Lisäksi tarkoituksena on asettaa kriteerit käyttäjille annettavista tiedoista, jotka koskevat vaihtoehtoisten polttoaineiden merkintöjä ja hintoja sekä lataus- ja tankkauspisteiden maantieteellistä sijaintia.

Lakiehdotuksessa vaihtoehtoisilla polttoaineilla tarkoitetaan polttoaineita tai voimalllähteitä, joilla korvataan ainakin osittain fossiilisen öljyn käyttöä liikenteen energialähteenä ja joilla on mahdollista parantaa liikenteen ympäristösuorituskykyä. Liikenteessä käytettäviä vaihtoehtoisia polttoaineita ovat esimerkiksi sähkö, vety, biopolttoaineet, biokaasu, synteettiset ja parafiiniset polttoaineet, paineistettu maakaasu sekä nesteytetty maakaasu ja nestekaasu.

Lain soveltamisalaan kuuluvat julkiset tankkaus- ja latauspisteet. Julkisella tankkaus- ja latauspisteellä tarkoitetaan pistettä, johon kenellä tahansa käyttäjällä on vapaa pääsy ja jota tarjotaan käyttäjille kaupallisessa tarkoituksessa tai kaupallisen toiminnan yhteydessä. Tankkaus- ja latauspiste on julkinen myös, jos toiminnanharjoittaja itse on määritellyt sen julkiseksi. Julkisia kaupallisen toiminnan yhteydessä tarjottavia latauspisteitä ovat esimerkiksi pysäköintipalvelun tai kauppakeskuksen pysäköinnin yhteydessä tarjottavat latauspisteet.

Lakiehdotus sisältää vaatimuksia käyttäjille annettavista tiedoista. Lakiehdotuksen mukaan ajoneuvon käyttäjillä tulee olla saatavilla merkitykselliset, johdonmukaiset ja selkeät tiedot siitä, mitä vaihtoehtoista polttoainetta ajoneuvoissa voi käyttää. Nämä tiedot on annettava moottoriajoneuvon ohjekirjassa, tankkaus- ja latauspisteissä, moottoriajoneuvoissa ja moottoriajoneuvon edustusliikkeissä. Edellä tarkoitetuista tiedoista on käytävä ilmi, miten polttoaine tai, jos käytössä on sähköauto, lataustapa täyttää jakeluinfrastruktuuriin liitteen II mukaiset tekniset eritelmät. Lisäksi lainsäädäntöön viedään myös kriteerit vaihtoehtoisten polttoaineiden hintojen vertailulle sekä tankkaus- ja latauspisteen sijainnin ilmoittamiselle.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisesti lailla edistettäisiin hallitusohjelman biotaloutta ja puhtaita ratkaisuja koskevan hankkeen tavoitteiden toteutumista edistämällä uusiutuvan energian ja puhtaan teknologian käytön yleistymistä liikenteen toimialalla.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallituksen esitys saa myönteisen vastaanoton täällä eduskunnassa. — Kiitos.

17.04 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Käsiteltävä asia on tärkeä. Ilmastonmuutoksen torjunnassa liikenteellä on aivan ensisijainen rooli. Suomen liikenteen päästöistä 90 prosenttia syntyy tieliikenteestä ja siitä yli puolet henkilöautoista, joten tässä on suuri potentiaali saada kasvihuonekaasupäästöt vähentymään.

Henkilöliikenteen sähköistäminen on väistämätön globaali trendi ja suuri mahdollisuus päästöjen vähentämiseen. Polttomoottori saa väistyä sähköautojen tieltä seuraavien vuosikymmenten kuluessa. Tämä tapahtuu Suomesta riippumatta. Suomessa ratkaistavana on

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

nyt lähinnä se, kuinka nopeasti lähdemme kehitykseen mukaan ja otammeko muutoksesta irti kaiken mahdollisen hyödyn. Sähköautojen yleistyminen on suuri mahdollisuus myös koko energiajärjestelmän kannalta. Sähköautot tuovat mahdollisuuden koko Suomen sähköjärjestelmän tehotasapainon vakauttamiseen.

Suomi satsaa nyt voimakkaasti liikenteen biopolttoaineisiin ja biopolttoaineisiin yleisesti. Ne ovat tärkeä siirtymävaihe ja osaratkaisu, mutta isossa mittakaavassa henkilöauto-liikenne tulee todennäköisesti sähköistymään. On lyhytnäköistä, jos Suomi laittaa kaikki munat samaan koriin ja laiminlyö sähköisen liikenteen kehittämisen eli jos panostetaan vain biopolttoaineisiin, kun globaali trendi kuitenkin vie toiseen suuntaan.

Liikenteen sähköistyminen edellyttää toimivaa ja kattavaa latausverkostoa. Latausverkon syntyminen on iso kysymys. Kyseessä on todellinen muna—kana-ongelma. Miksi yritys rakentaisi latauspisteen, jos ei ole asiakkaita? Toisaalta, miksi kuluttaja ostaisi sähköauton, jos sitä ei voi ladata? On tärkeää, että maahan saataisiin synnytettyä kattava latausverkosto.

Hallitus lähtee siitä, että liikenteen vaihtoehtoisia käyttövoimia edistetään markkinaehtoisesti, siis ilman kummempia yhteiskunnan panostuksia. Kysymys kuuluu: Onnistuuko sähköautoliikenteen vaatima latausverkon synnyttäminen alkuvaiheessa täysin markkinaehtoisesti, vai tarvitaanko siihen kannusteita? Rakentavatko markkinatoimijat latauspisteitä ennen kuin sähköautoja on? Ja toisaalta, hankkivatko ihmiset sähköautoja ennen kuin latauspisteitä on kattavasti?

EU:n direktiivi jakeluinfrastruktuurista ei ota kantaa siihen, mitä keinoja jäsenmailla on käytössä infrastruktuurin edistämiseksi. Monet kansalliset keinot ovat käsittääkseni mahdollisia, esimerkiksi taloudelliset tuet, verohelpotukset tai latausinfrastruktuurin edistämisen julkisten hankintojen kautta.

Ilmastonmuutoksen kannalta seuraavat vuodet ovat ratkaisevia. Siksi meillä ei ole varaa jäädä odottelemaan markkinoiden muna—kana-ongelman ratkeamista itsestään vaan valtion tulee aktiivisesti edistää sähkö- ja kaasuautojen lataus- ja tankkauspisteiden rakentamista.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme siis suuren muutoksen liikkumiskäyttäytymiseemme ja autokantaamme, ja siinä vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelu on avainasemassa, kunhan jakeluverkon rakentamista tarvittaessa vauhditetaan valtion toimesta. Haluaisinkin kysyä nyt, kun ministeri on paikalla, aiotaanko näin tehdä, ja mitä valtio voisi tehdä sähköautojen latausinfrastruktuurin kehittämiseksi alkuvaiheessa, jotta päästäisiin eteenpäin tästä muna—kana-ongelmasta.

17.08 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme pakotettuja säästämään tai vähentämään liikenteen päästöjä, ja tämä on yksi keino siihen, että vuoteen 2030 mennessä jopa 50 prosenttia olemme vähentäneet liikennesektorilla päästöjä. Mutta päästöjä ei vähennetä vain ja ainoastaan tämän lain esityksen muodossa. Me tarvitsemme erilaisia toimia liikenteen päästöjen vähentämiseen. Polttoaineen sekoitusvelvollisuus bioraaka-aineen osalta on yksi, jota ollaan jo esitetty ja edistetty. Autokannan uusiminen on myöskin yksi osa kokonaisuutta. Julkisten liikennepalveluiden ja palveluverkon ennen kaikkea kehittyminen on yksi asia ja nämä matkaketjut, joilla henkilö- ja tavaraliikennettä yhdistetään.

Lataus- ja tankkauspisteiden merkitys on hyvin tärkeä, ja edellä edustaja Sarkkinen totesikin tämän muna—kana-ilmion, että kumpaa edistämällä pääsemme nopeammin tähän

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

päämäärään: silläkö, että jakeluinfraa kehitetään ensin, vai silläkö, että vaihtoehtoisia polttoaineita käyttäviä ajoneuvoja olisi enemmän. Tarvitsemme varmasti rinnakkain molempia. Siksi oikeastaan voisin ministeri Berneriltä kysyä sitä, kun ministeriön työryhmään jätti jonkunasteisen esityksen siitä, miten sekä valtio voisi julkisilla varoilla tukea sitä jakeluinfran syntymistä että myöskin niin, että yksityiset ovat siinä mukana. Mutta mukaan pitää ottaa ehdottomasti myöskin kotitaloudet ja siellä tapahtuvan jakeluinfran kehittäminen.

17.10 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä todellakin kiinnitetään erityistä huomiota polttoainejakeluun ja jakeluverkoston synnyttämiseen Suomeen. Vaihtoehtoisia polttoaineita on tällä hetkellä hyvin Suomessa tarjottu, ja tässä esityksessä on nostettu niistä muutamia. Itse haluaisin kiinnittää huomiota, niin kuin Sipilän hallitus muutenkin, biopolttoaineitten käyttömahdollisuuksien lisäämiseen, koska sillä olisi erityisen hyvä vaikutus kotimaiseen työllisyyteen ja se tukisi hyvin hallitusohjelmaa monelta osin. Muita vaihtoehtoja, jo tällä hetkellä hyvin toimivia ratkaisuja, on muun muassa maakaasu, jonka jakeluverkkoa pitää myös Suomessa kehittää. Aivan uutena ja vielä kovin vähän käytössä olevana on myös vetyvaihtoehto, ja tässä asiassa toivoisin, että hallitus tekisi vielä enemmän sen suhteen, mitä vetyautoille tulevaisuudessa kuuluu.

Aivan oleellinen tekstiosa on tässä hallituksen esityksessä sivulla 4, missä kerrotaan, että nopein keino liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi on liikenteen nykyisten polttoaineiden korvaaminen uusiutuvilla tai nykyistä vähäpäästöisemmillä polttoaineilla tai käyttövoimalla. Mielestäni tässä on tämän hallituksen yksi tärkeimpiä kohtia, ja toivoisinkin, että kun asia valiokuntakäsittelyssä nousee esiin, tähän kiinnittäisiin erityistä huomiota.

17.11 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin lähes 60 prosenttia liikennepäästöistä syntyy tieliikenteessä, tämä nimenomaan siis henkilöautoliikenteestä. Mutta todellakin, rekka-auto- ja rahtipuolella tämä muutoksentekeä on haastavampaa. Henkilöautolla se on nopeampaa. Siellä se on mahdollista, kun päästöistä suurin osa tulee sieltä puolelta toisaalta — joten tämä on helpompaa. Täytyy olla tässä realisti, kun ajattelemme siirtymistä kuorma-autoissa uusiutuviin polttoaineisiin. Täytyy muistaa Suomen pitkät etäisyydet ja kovat talviolosuhteet. Ne asettavat haastetta myös sähköiselle liikenteelle ja raskaalle liikenteelle, mutta henkilöautojen osalta uskon, että se on helpompaa.

Saksassa bundesrat on esittänyt, että bensa- ja dieselhenkilöautojen valmistus lopetetaan 2030 — maailmalla mennään tähän suuntaan. Siinä mielessä tämä jakeluinfra on tärkeää, että voidaan todellakin biopolttoaineita saada. Biopolttoaineet työllistävät todellakin myös Suomessa, ja toki täällä on sitten myös nämä maakaasut ja nestekaasut ja biokaasut, jotka ovat ehkä jääneet vähän varjoonkin tässä keskustelussa.

Totta kai valtiolla täytyy myös olla mahdollisuutensa tässä, tämä ei ehkä ihan markkinaehtoisesti mene. Kiinnittäisin huomiota siihen, että viime kaudella talousvaliokunta puheenjohtaja Pekkarisen johdolla teki ihan hyvää työtä, siellä oli aika korkea kunnianhimo-taso tässä asiassa.

Tämähän on aika tekninen lakiesitys. Mutta hyvä sinänsä, että asia edistyisi ja ennen kaikkea suomalainen autokanta muuttuisi. Sen takia toivoisin myös, että autoverotus nytkähtäisi eteenpäin, vaikka nyt Liven osalta ei onnistunutkaan, ja että me saisimme meidän autokantamme myös todellakin käyttämään näitä vaihtoehtoisia polttoaineita.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

17.13 Harri Jaskari kok: Arvoisa puhemies! Tässä on todellakin kysymys sellaisesta uudistuksesta, joka voi mullistaa suomalaista liikennettä ja kenties olla aito pilotti ihan maailmanlaajuisessa näkökulmassa. Niin kuin on arvoisan ministerin kanssa keskusteltu, tietyt merkittävät autonvalmistajat etsivät pilottimaita eri puolilta maailmaa.

Tähän liittyikin oikeastaan kysymyksen: Miten arvoisa ministeri näkee, kun puhutaan tästä jakeluverkostosta, että pystymmekö löytämään markkinaehtoisien ratkaisun siihen, vai pitäisikö siinä olla jonkinlaisia tuettuja elementtejä — niin kuin edustaja Sarkkinen sanoi, että on vähän tällainen muna—kana-reaktio, että kumpaa tulee ensin? Ja sitten, jos se ratkaisumalli onkin vaikka autot, sähköautot tai uusiutuvaa energiaa käyttävät, puhtaasti autot, niin mitä keinoja sillä puolella löytyisi? Yhtenähan on keskustelussa otettu sellainen ajatusmalli, että vaikka työsuhde-etuna olisi sellainen, että työsuhde-edun hinta olisi huomattavasti pienempi tai palkan päällä oleva osuus olisi huomattavasti pienempi, kun puhutaan vaikka sähköautoista. Tai sitten on näkymä siitä, että aidosti liikenne on tulevaisuudessa palvelua, ja sitä kautta ei ainakaan osalla ihmisistä olisi perinteisiä autoja vaan samalla voisi käyttää vaikka sähkövarastona tai muuna vastaavana taikka uudenmallisena jaettuna autonä. Minkälaisia vaihtoehtoja ministeri näkee?

17.15 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa puhemies! Kysymyksessähän todellakin on luonteeltaan varsin tekninen esitys, jossa tarkennetaan liikenteessä käytettävien polttoaineiden jakelun osalta muun muassa jakelun määritelmiä, käytettävyyttä, tietojen ilmoittamista ja tarkastusoikeutta. Tämä on varmasti tarpeen. Tiedämme paineen liikenteestä tulevien päästöjen vähentämiseen ja tarpeen siirtyä yhä vähemmän ympäristöä kuormittaviin polttoaineisiin. Suomi on pitkien etäisyyksien maa, ja siksi on huolehdittava, että vaihtoehtoisilla polttoaineilla kulkevien autojen jakeluinfra on siltä osin kunnossa, että näitä autoja voidaan käyttää myös muualla kuin Kehä kolmosen sisällä tai suuremmissa kaupungeissa. Siksi on tärkeää, että lainsäädännöllä mahdollistetaan ja edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuutta. Tämä ei myöskään ole keltään mitään pois, ja esitys varmasti saa ministerin toivomalla tavalla valiokunnassa ja täällä eduskunnassa kannustavan ja tarpeeksi laajan käsittelyn.

17.16 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Lienee selviö, että sähköautot nyt alkavat tulla nopeasti. Se ei kyllä johdu Suomen lainsäädännöstä eikä suomalaisista pyrkimyksistä vaan autonvalmistajien suuresta innokkuudesta. Kysynkin ministeriltä: Missä mennään Pohjoismaissa nyt tämän latausverkoston suhteen? Kuinka kova kilpailu on latauspaikoista? Tiedän, että Fortum on ollut erittäin aktiivinen ja sillä on jo todella paljon näitä latauspisteitä ympäri Pohjoismaita. Millä tavalla — kysymys on sama kuin edustaja Jaskarilla — tämä latausverkosto toteutuu markkinaehtoisesti, ja millä tavalla valtio on mukana? Mitkä direktiivit Euroopan unionissa vaikuttavat siihen, että se on niin kattava, että maan eri alueilla kohtalaisen järkevästi voidaan sähköauto ostaa, koska tämä latausinfra on edellytys sille, että ihmiset voivat sitten joka puolella ajaa sähköautoja? Ja onhan nyt varmaa, että dieselauton omistajat eivät joudu maksumiehiksi sitten siellä maaseudulla, missä niitä dieselautoja nyt paljon on ja missä ajetaan paljon?

17.17 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tieliikenne on todellakin erittäin merkittävä kasvihuonekaasujen ja pienhiukkaspäästöjen tuottaja, sillä noin 90 prosenttia kotimaan liikenteen päästöistä syntyy tieliikenteestä, ja päästöjen vähentämiseksi liikenne-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

välineiden käyttövoimana tulee jatkossa nykyistä enemmän pyrkiä lisäämään vaihtoehtoisten käyttövoimien osuutta fossiilista polttoainetta käyttävien ajoneuvojen rinnalla. Tavoitteena on, että vuonna 2025 uusista henkilö- ja pakettiautoista 50 prosenttia voisi kulkea jollakin vaihtoehtoisella käyttövoimalla.

Kuten hallituksen esityksestä käy hyvin esille, nopein keino liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi on liikenteen nykyisten polttoaineiden korvaaminen uusiutuvilla tai nykyistä vähäpäästöisemmillä polttoaineilla tai käyttövoimilla. Aika paljon tässä viime aikoina on keskusteltu nimenomaan sähköautoista ja siitä, miten paljon sähköautoja tulevaisuudessa on, ja painopiste on ollut hyvinkin paljon siellä, mutta itse kyllä painottaisin näitä vaihtoehtoisia polttoaineita huomattavasti.

Arvoisa puhemies! Kuten eräät muutkin edustajat jo aiemmin, itsekkin kyllä haluan kiinnittää huomiota tähän jakeluverkkosuunnitelmaan: Minkälainen siitä sitten Suomessa muodostuu, miten jakeluverkosto rakentuu, ja rakentuuko se markkinaehtoisesti vai millä tavoin? Onko valtio ehkä siinä jollain tavoin mukana? Miten yksityiset ja miten myöskin asunto-osakeyhtiöt ovat tulevaisuudessa tätä jakeluverkostoa rakentamassa?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Pekkarinen, ja sen jälkeen ministerin vastauksia.

17.19 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Olin viime vaalikaudella puheenjohtajana talousvaliokunnassa, joka antoi lausunnon siitä direktiivistä, johonka tässä viitataan. Sitä ennen kymmenkunta vuotta olin lähinnä ministerin tehtävissä eri kulmilta käsittelemässä aihepiiriä, johonka nyt tässä käsittelyssä oleva hallituksen esitys liittyy. Tästä syystä puhemies sallinee, että sanon muutaman sanan.

Ensinnäkin tämäkin esitys liittyy monella tavalla maailmanlaajuiseen ilmastokysymykseen — siihen, miten me Euroopan unionin alueella omalta osalta taklaamme tätä isoa haastetta. Meillä Suomessakin liikenteen päästöillä on erittäin suuri merkitys päästökaupan ulkopuolisissa päästöissä. Päästökaupan ulkopuolella syntyy noin 30 miljoonaa CO₂-tonnia vuodessa, hivenen vajaa, ja noin 12—13 tonnia eli lähes 40 prosenttia kaikista päästökauppajärjestelmän ulkopuolisista päästöistä syntyy liikenteessä. Tästä syystä on tavattoman tärkeää nimenomaan ilmastokysymyksen kannalta se, millä tavalla me hoidamme nämä päästöt alas. Vuoteen 2050 mennessä ei ole käytännössä enää mitään mahdollisuuksia liikenteessä aiheuttaa lainkaan päästöjä, ja oikeastaan reilusti sitä ennemmin jo Suomen sitoumukset käytännössä edellyttävät sitä, että meidän pitää nimenomaan kevyessä liikenteessä — siis nyt tarkoitan henkilöliikenteessä, ehkä sitten jossakin muualla vielä vähän päästöjä voi syntyä 2030 jälkeen — ajaa nuo päästöt erittäin vahvasti alas jo 2030 mennessä ja täysin alas, kun lähestytään 2050:tä. Suomi on ollut edelläkävijä monella tavalla tässä kysymyksessä koko Euroopan unionin laajuisesti. Me lähdimme hitaasti liikkeelle, mutta sen jälkeen, kun liikkeelle lähdimme, lähdimme aika nopeasti.

Mitä tarkoitan, kun sanon, että lähdimme nopeasti liikkeelle? Kun halutaan liikenteessä päästöjä vähentää, ylivoimaisesti nopein tapa on tarttua niihin mahdollisuuksiin, jotka ovat jo olemassa. Autokanta on olemassa ja jakeluverkko on olemassa. Tällaisessa tilanteessa nimenomaan näiden drop-in-tuotteiden — niitä sanotaan drop-in-tuotteiksi, näitä sekoitelvelvoitteen piirissä olevia tuotteita kutsutaan tällä tavalla — mahdollisimman nopea käyttöönotto oli tapa, mihinkä Suomi tarttui ensimmäisenä ja voimakkaammin kuin yksikään toinen Euroopan unionin maa. Keksimme asettaa tavoitteeksi, että Suomessa niitä on 20

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

prosenttia kaikesta liikenteessä olevasta polttoaineesta vuoteen 2020 mennessä, ja käytännössä nyt se, mitä Suomessa on jo tapahtumassa, on, että me menemme nopeammin, me olemme reilusti edellä siitä aikataulusta, mihinkä tuo laki meitä velvoittaa. Sen verran hyvä oli se päätös, mikä joitakin vuosia sitten, silloin noin kymmenkunta vuotta sitten, tehtiin. Yritän tällä sanoa, niin kuin edustaja Torniainen tässä ihan hyvin sanoi, että nopeimmin päästään eteenpäin nimenomaan drop-in-tuotteissa, koska ei tarvitse uusia autoja kehittää niitä varten — nykyiset autot pystyvät syömään nimenomaan sitä biodieseliä ja biobensaa — ja myöskin jakeluverkko on olemassa valmiina: ei tarvitse kumpaakaan, ei sitä kanaa eikä munaa, molemmat ovat olemassa drop-in-tuotteitten osalta.

Mutta nämä drop-in-tuotteet eivät riitä koko liikenteen polttoainehuollon osalta. Me tarvitsemme välttämättä myös muita päästöttömiä vaihtoehtoja, ja silloin sähkö ja biokaasu, tai kaasu ylipäänsä, tulevat ilman muuta vaihtoehtoiksi. Ja tämä hallituksen esitys nyt tässä suhteessa, nojautuen Euroopan unionin asianomaiseen direktiiviin, kertoo, millä tavalla tässä asiassa voitaisiin nyt mennä eteenpäin. Tämä hallituksen esitys on kyllä erittäin tekninen. Tämä ei sano tavoitteista kovin paljon mitään eikä piirrä sitä kuvaa, mikä ideaalitalanteessa esimerkiksi muutaman vuoden päästä tai kymmenen vuoden päästä Suomessa pitäisi tässä suhteessa olla. Minä toivon, että ministeri vähän valottaisi sitä, mihinkä tässä näiltä osin pyritään. On alankin erittäin hyvä ja tärkeä tietää, mikä on se tavoite, mihinkä tällä fasilitoinnilla, johon laki tähtää, loppujen lopuksi pyritään. Ne vaihtoehdot siis ovat kaasun ja sähköön käyttö, kaikki me tiedämme tämän. Autoja, sekä sähköautoja että kaasuautoja, on jo jonkun verran olemassa, mutta sitä tankkausinfraa ei ole olemassa, eivätkä nuo autot hinnallaanakaan välttämättä kovin hyvin kilpaile. Minun mielestäni tarvitaan nyt tässä asiassa molemmissa, sekä kanassa että munassa, vähän edistämistä.

Tällä hetkellä vissi tuki liittyy sähköautojen ostamiseen. Biokaasuauton tai kaasuauton jos ostat, niin vaikka se käyttää biokaasua, maksat siitä normaalin auton veron, ja se on mielestäni väärin. Tässä yksi käytännön toimi, johonka pitäisi tarttua: Silloin kun biokaasu on se raaka-aine — ja siihen suuntaan mennään kaiken aikaa — myöskin autoon liittyvän verotuksen pitäisi reagoida siihen, kun se polttoaine, mitä näissä autoissa käytetään, kerran on puhdasta. Eli niiltä osin kuin se on puhdasta, niin vero siihen reagoisi.

Myöskin tämän neutraliteetin kannalta, silloin kun tarkastellaan kaasuautojen ja sähköautojen välistä tilannetta, on tärkeää, että ne toimet, mihinkä valtio ryhtyy, ovat neutraaleja suhteessa kumpaankin vaihtoehtoon. Kaiken lisäksi kannattaa muistaa, että biokaasu on täysin päästötön mutta sähkö ei ole täysin päästötön vielä pitkään aikaan Suomessakaan. Tässä mielessä biokaasun jättäminen vähän sähköautojen jälkeen — pikkuisen olen näkevinäni sitä piirrettä näissä toimissa, mitä tähän saakka on tapahtunut. Minä toivon, että niin ei ole vaan aito neutraliteetti voisi näissä asioissa toteutua.

Arvoisa puhemies! Vielä totean, että Suomessa Gasum on lähtenyt hyvin liikkeelle biokaasun toimittajien ja tuottajien kanssa tässä. Mutta vielä palaan hivenen siihen, sanoisiko, yleispiirteisyyteen, mitä esitykseen liittyy. Olisi hyvä, jos hallitus vähän sitä tavoitetta kirkastaisi, että millä aikataululla, minkälaista infraa ja mikä määrä puhtaita autoja liikenteeseen. Esimerkiksi direktiivin tausta lähti siitä, että korkeintaan 150 kilometriä on se etäisyys latauspisteestä toisiinsa. Nyt tässä lakiesityksessä ei mainita siitä lainkaan yhtään mitään.

Siis vielä kertaalleen: vähän valotusta siihen, mitä käytännössä se infra olisi ja miten niitä autoja siis saataisiin enemmän ja nopeammin markkinoille. Korostan vielä: drop-in-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

vaihtoehdot ovat tärkeitä ja välttämättömiä, mutta niiden rinnalle tarvitaan nyt tässä puheena olevia vaihtoehtoja.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Berner, 5 minuuttia.

17.26 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa herra puhemies! Arvoisat edustajat, kiitoksia puheenvuoroistanne.

On juuri niin, niin kuin varapuhemies Pekkarinen sanoo: meidän suurimmat päästöt ei-päästökauppasektorilta tulevat nimenomaan liikenteestä, ja suurin osa niistä liikenteestä tulevista päästöistä tulee henkilöautoliikenteen puolelta. Se, että me teemme toimenpiteitä, jotka kohdistuvat nimenomaan henkilöautoliikenteeseen, on nytten täysin keskiössä.

Meidän tavoite on se, että me vähennämme liikenteen päästöjä puolella vuoteen 2030 ja saamme ne nolleen vuoteen 2050 mennessä. Tämä edellyttää meiltä kaiken kaikkiaan vuoteen 2030 mennessä sitä, että vähennämme kasvihuonekaasupäästöjä yhteensä 3,6 miljoonaa tonnia. Me arvioimme, että liikenteen sähköistämällä vuoteen 2030 mennessä pystymme vähentämään tästä noin 0,6 miljoonaa tonnia. 2 miljoonaa tonnia saavutamme hyödyntämällä vaihtoehtoisia polttoaineita ja sillä, että me pystymme edistämään niiden kautta erityyppisiä ratkaisuja. Sitten loput tulevat nimenomaan siitä, että saamme aikaiseksi käyttäytymismuutoksia maankäytön ja liikennejärjestelmän yhdistämistä sekä joukkoliikennettä tehostamalla. Tarvitaan siis kaikkia erilaisia ratkaisuja.

Hallitus on energia- ja ilmastoselonteossa todennut, että me tavoittelemme 250 000:ta sähköautoa vuoteen 2030 mennessä ja 50 000:ta biokaasuautoa vuoteen 2030 mennessä. Nämä tavoitteet ovat sinänsä vaatimattomia, ja se tarkoittaa käytännössä sitä, että kun tällä hetkellä meidän autokantamme on Euroopan toiseksi vanhin — se on 11,7 vuotta vanha — niin me tarvitsisimme merkittävämpiä ja rakenteellisempia uudistuksia. Nyt kuitenkin olemme sidottuja toisaalta niihin ratkaisuihin, jotka olemme tehneet.

Tavoitteet meillä ovat selvät, ja nytten me olemme asettaneet itsellemme tavoitteeksi saavuttaa elokuuhun mennessä hyvässä yhteistyössä parlamentaarisen työryhmän kanssa sen, että löydämme ne keinot, joilla me näihin tavoitteisiin pääsemme. Työryhmä antaa tästä väliraportin elokuuhun mennessä. Energia- ja ilmastoselonteossa on laadittu tavoitteet ja puitteet mutta ei ole määritelty keinoja. Keinot määritellään nyt sitten tässä yhteistyössä, joka syntyy parlamentaarisen työn kautta.

Tämän lisäksi teemme toki niitä toimenpiteitä, jotka me joudumme joka tapauksessa lainsäädännöllisesti tekemään. Tämä esitys, joka nyt on käsittelyssä, on nimenomaan hyvin tekninen toimeenpano direktiivistä, mutta se ei ole poliittinen linjaus siitä, mitkä ovat ne keinot, joilla me pääsemme näihin tavoitteisiin. Tässä meidän on nytten odotettava parlamentaarisen työryhmän työtä ja siihen liittyviä tuloksia.

Mutta tässä kuitenkin tämän jakeluinfran osalta haluan muistuttaa teitä siitä, että työ- ja elinkeinoministeriö on tehnyt päätöksen tukea investointeja sähköautojen julkisiin latauspisteisiin vuosina 2017—2019 yhteensä 4,8 miljoonalla eurolla. Tavoitteena on sysätä liikkeelle noin 15 miljoonan euron investoinnit julkiseen lataukseen ja kolminkertaistaa nykyinen julkinen latausverkko kahden vuoden kuluessa. Samalla kuitenkin toteamme, että latausinfra tulee rakentua pääsääntöisesti markkinaehtoisesti, mutta emme poissulje sitä, että tarvitaan ja tullaan tarvitsemaan myös yhteiskunnan tukea.

Kysymys meidän osaltamme on nyt sitten käytännössä se, mitkä ovat ne työkalut, joita olemme yhteisesti valmiita käyttämään: hankintatukijärjestelmiä liikenteen verotuksen

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

suhteen, latausinfraan tuen lisäämistä ja niin pois päin. Tätä työtä on nytten annettu parlamentaariselle työryhmälle, joka näitä kysymyksiä valmistelee. Tavoitteet löytyvät energia- ja ilmastoselonteosta. — Kiitos.

17.31 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä puheenvuorosta, tai pitäisikö sanoa ministerille ja edellisillekin ministereille, koska kuulumme myöskin varapuhemies, edustaja Pekkarisen puheenvuoron.

Useasti pysähtyy miettimään ja pohtimaan, mikä on säätämämme lainsäädännön tarkoitus. Onko se antaa ohjeita ja luoda niitä suuntaviivoja yhteiskunnalliselle kehitykselle, mitä toivotaan tulevaisuudessa syntyvän? Insinöörinä ajattelee, että ihminen, tekniikka ja yhteiskunta ovat yhä tiiviimmin kolmio, josta tarvitsemme kaikkia, jokaista kolmiosta. Ihminen ei enää pärjää ilman tekniikkaa, ja yhteiskunta ei kehity ilman ihmistä ja tekniikkaa.

On tärkeää, että laki antaa nimenomaan niitä suuntaviivoja vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle ja alalle kehittyville markkinoille. Sen takia on tärkeää, että kun tämä parlamentaarinen työryhmä pohtii tavoitteisiin pääsyä ja sitä, millä sinne päästään, niin kannustimet olisivat ennustettavia ja pitkäjänteisiä ja jos ja kun erityisesti uusien teknologioiden käyttöön ja innovaatioihin, siihen tuotekehittelyyn, annetaan ja laitetaan kannustimia, niin ne olisivat sen kaltaisia, että ne ottavat myöskin huomioon sen, että Suomi on hyvin erilainen ja pitkien etäisyyksien maa, jotta pystyisimme luomaan sellaista lainsäädäntöä, jossa ei olisi ainoastaan hetken huumaa vaan näkisimme pitkäjänteisyyden ja ennustettavuuden ja kannustettavuuden oleellisena tekijänä.

Meillä on tältä alalta hyviä esimerkkejä, joita äskenkin jo tuotiin esiin, muun muassa Gasum ja Neste, jossa muutama [Puhemies koputtaa] viikko sitten itsekin vierailin.

17.33 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Tämän lain pyrkimys edistää vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä liikenteessä on tietysti varsin kannatettava. Minä koen, että kaikki teot, joilla pystytään pienentämään öljyn määrän käyttöä, ja teot, joilla liikenteen haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan lieventää, on yksinkertaisesti tehtävä, tai pitäisikö sanoa, että meillä ei ole varaa olla tekemättä niitä. Minä uskon, että me olemme tästä asiasta tässä salissa kaikki samaa mieltä.

Tavoite, joka liikennesektorille on asetettu ilmasto- ja energiapolitiikan nimissä — lisääntyvät sähköautot, vaihtoehtoiset polttoaineet — on haasteellinen tavoite, jonka eteen tietysti on tehtävä töitä täällä parlamenttitalossa kaikki se mahdollinen, mihin me pystymme. Tämä liikennesektoriin kohdistuva 50 prosentin päästövähennys vuoteen 2030 mennessä ja ne 250 000 uutta sähköautoa vaativat direktiivien lisäksi meiltä erilaisia toimenpiteitä hyvässä yhteistyössä parlamentaarisesti täällä talossa.

Mutta eniten tulee kansalaisilta palautetta siitä — täällä on sähköautoista käyty aika voimakastakin keskustelua — että kansalaiset ovat jotenkin ymmällään tai tavallaan eivät tiedä vielä sitä, miten esimerkiksi sähköautojen jakeluverkosto tullaan jatkossa hoitamaan ja onko siihen meillä edellytyksiä tässä pitkien välimatkojen ja etäisyyksien Suomessa. Tavallaan sitten, kun siitä tiedetään enemmän ja uskalletaan kertoa se totuus ja realismi, tällä talolla ja maan hallituksella ja tietysti liikenne- ja viestintäministeriössä on myös vastuu asian kertomisesta eteenpäin. Elikkä tämä on se asia, mistä kaikista eniten tulee nytten palautetta liittyen näihin vaihtoehtoihin polttoaineisiin.

17.35 **Matti Semi vas:** Arvoisa puhemies! Päästöt ja ympäristön huolehtiminen ovat tärkeitä asioita ja autojen vähäpäästöisyys on vielä tärkeämpi asia hoitaa kuntoon. Sähköauto ja uudet autot ovat kalliita tavallisille ihmisille ruveta investoimaan ja ostamaan, mutta onneksi on semmoinen laite kehitetty, millä pystyy dieselauton muuttamaan kaasuautoksi jälkiasennuksella. Se mahdollistaa sen, että siitä tulee vähäpäästöinen auto. Se vaatii muutoskatsastuksen, mutta siinä on verotusongelmia. Minulle on annettu ymmärtää, että siinä on hirveästi verotusongelmia, mitkä vaikuttavat sitten siihen, että tulee ylimääräistä veroa maksettavaksi. Toivoisin, että tämmöistä muutosmahdollisuutta käytäisiin enempi läpi ja mietittäisiin sitä, kuinka voidaan tukea tämmöistä, että vanhempiakin autoja pystytään muuttamaan vähäpäästöisiksi, niin että ne olisivat ympäristöystävällisiä ja että niistä ei tulisi ylimääräisiä kuluja näille muuttajille, jotka huolehtivat ympäristöstä.

17.37 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, ihan varsinaisesti tähän teknologianeutraliteettiin, joka tässä hallituksen esityksessä on otettu esille Parkkisähkö Oy:n lausunnossa. Vähän kyselin ministeriltä sitä — jos ministeri joutaa vielä jossakin välissä vastaamaan — että kun tässä direktiivissä on säädetty tavallaan tietyt kriteerit, mitä pitää tehdä, ja mennään ihan sähköpistokkeitten tasolle, niin kuitenkin yleisesti ottaen pidetään hyvänä teknologianeutraliteettisääntöä, että millä tavalla tahansa. Täällä Parkkisähkö Oy ei tuo kylläkään esille, mitä he tarkoittavat, mutta luulin, että kyseessä saatetaan olla induktiolataus, joka lieenee se tulevaisuuden muoto. Nyt kun infraa viedään eteenpäin, niin se on äärimmäisen tärkeää, että meille tulee kohtalaisen nopeasti tieto, kuinka paljon missäkin maakunnassa tulee, ja ovatko maakunnalliset sähköyhtiöt mukana tässä infran kehittämisessä, kenties jonkun suuremman toimijan kanssa. Sitten kun tulee tieto, niin ihmiset heti tekevät niitä ostopäätöksiä. Kun on tieto siitä, että varmasti pääsee siellä maakunnan ja ehkä vähän laajemmallakin alueella liikkumaan sillä autolla ja nimenomaan pituus- ja itä-länsisuunnassa, niin sitten rupeaa tapahtumaan muutos, mikä todennäköisesti tulee olemaan kohtalaisen nopeaa. Tämän teknologianeutraliteettiasian haluan nostaa esille.

Toinen asia sitten: Kun me menemme eteenpäin ja yritämme niitä päästöjä ja päästötavoitteita saavuttaa, niin kuten täällä varapuhemies Pekkarinen mainitsi, kyllähän sekoite, biodiesel, on merkittävässä asemassa, ja kun me yritämme niitä päästötavoitteita saavuttaa, kyllähän meidän täytyy nyt huolehtia myös siitä, että puuta voidaan käyttää. Kyllä entistä tärkeämmäksi tulee se, että Suomen metsähakkuutavoitteet toteutuvat ja komissio myöntää sen, että täällä on olemassa nielut, ettei mennä tämmöiseen teoreettiseen tarkasteluun, jossa me myös sekoitevelvoitteen kanssa olemme kohta vaikeuksissa, koska puuta pitää käyttää muuallakin kuin pelkästään biodieselin valmistuksessa ja ehkä sähkön ja lämmön muodostukseen. Tämä on iso ongelma.

Sitten minä nostan yhden asian esille: Kun mennään uuteen teknologiaan ja otetaan sähköautoja käyttöön — minun mielestäni se on ilman muuta hyvä, että uudistuksia tapahtuu — niin sosioekonomisten vaikutusten pitää olla uudistuksia valmisteltaessa jo hyvin tiedossa eli kehen ne tulevat vaikuttamaan. Jo ensimmäisessä puheenvuorossani nostin esille, että kun Suomessa on bensa- ja dieselautoja, niin näitä vanhoja dieselautoja, joita 2030 tulee olemaan varmuudella, ei kohtuuttomasti rangaistaisi, koska tulee sekoitevelvoite, ja me tiedämme, että kun biodieseliä pannaan tankkiin, se dieselin hinta nousee. Nämä pitää ottaa huomioon, ettei käy niin, että meillä on tuet uuden sähköauton ostajalle, jotka sitä kaut-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

ta pystyvät nauttimaan tästä verkostosta ja ehkä halvemmasta polttoaineesta, ja sitten tavallaan nämä, jotka ajavat vanhoilla autoilla, joutuvat maksamaan.

Toinen iso asia, ainakin itselleni tärkeä asia, on tämä: me tiedämme tasan tarkkaan, kuinka paljon liikenteeltä kerätään veroja, ja siitä on paljon keskusteltu viime aikoina — sieltähän on tällä vuosikymmenellä ruvettu keräämään vuoteen 2009 verrattuna 1,8 miljardia enemmän — ja joihinkin ihmisiin ja yrityksiin tietenkään tämä veronkanto kohdistuu. Minulla on kaksi tyttäretä. Toinen asuu Helsingissä, ja hän liikkuu julkisilla, eikä hänellä ole autoa, häntä tukee valtio ja kaupunki. Toinen on Itä-Suomessa, missä on pakko olla auto, koska siellä julkinen liikenne ei toimi tai se toimii kohtalaisen huonosti. Häneltä valtio ottaa rahaa ja merkittävässä määrin ottaa. Minä olen vaatinut sitä, kun parlamentaarinen liikennetyöryhmä sitten työtään jatkaa, että meillä on selvä selvitys, kuinka paljon autoja ja ajokortteja ajetaan milläkin seudulla ja kuinka välttämätön auto on milläkin seudulla, jotta me tiedämme, keihin ihmisiin ja mihin yrityksiin veronkanto kohdistuu, koska kun se raha huomattavassa määrin sitten menee koulutukseen ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon, niin tässä tulee veronkannon legitimeetti otettavaksi huomioon. Sitten kun saadaan teoreettista tietoa, niin vasta sen jälkeen on mahdollisuus ottaa kantaa näihin uudistuksiin ja niihin sosioekonomisiin ja talousvaikutuksiin, joiden aina täytyy olla hallituksen esitysten pohjalla ja myös suunnittelun ja virkamiesvalmistelun pohjalla.

17.41 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä valmistelusta ja hyvistä vastauksista kaiken kaikkiaan. Minusta liikennekaari, ja tämäkin keskustelu, sisältää hyviä elementtejä.

Mutta kun katsomme kaiken kaikkiaan tätä sekoitusvelvoitetta, Suomen sitoumuksia, niin oma huoleni liittyy siihen, mitkä tulevat olemaan todelliset kustannukset niin valtiolle, elinkeinoelämälle kuin sitten tavallisille kuluttajille. Tästä meillä ei ole kunnollista analyysia käytettävissä. Jotkut arviot nostavat tämän luvun jopa 1,4 miljardiin euroon kaiken kaikkiaan, ja bensatankille vaikutus olisi ehkä noin 10—30 senttiä per litra, puhumme siis isosta asiasta — tämä kaikki samaan aikaan, kun muu maailma menee sähköön, sähköautoihin ja panostaa siihen liittyvään tutkimukseen ja kehitykseen.

Energia- ja ilmastostrategia kaiken kaikkiaan, jos ja kun pelkkä bio on sen keskiössä, on riski Suomelle. Siihen sisältyy isoja poliittisia riskejä. Samaa aikaan, emme pelkästään Eurooppa-tasolla vaan myös Pohjoismaiden tasolla, odotamme kiivaasti Jorma Ollilan raporttia siitä, miltä pohjoismainen markkina näyttää: mitkä ovat Ruotsin, Norjan ja Tanskan sitoumukset vastaavissa asioissa? Koordinaatio naapurimaiden kanssa jää tässä hyvin epäselväksi. Kysymys ei ole kansallisesta asiasta, tämä on nyt jo ylikansallinen asia.

Taakanjakosektorin toimenpiteet, kuten olemme puhuneet, painottuvat liikenteeseen, mutta se jättää lähes kokonaan huomioimatta esimerkiksi öljylämmityksen, joka olisi teknologian näkökulmasta helpoin alue saavuttaa päästövähennyksiä. SDP:n talousvaliokuntaryhmä tulee olemaan hieman kriittinen tähän 30 prosentin tavoitteeseen. Se voisi olla esimerkiksi 25 prosenttia, ja se 5 prosenttia voitaisiin hakea jostain muualta. Kuten sanottua, t&k-panostukset juuri nyt sähköautoihin, sähköiseen liikenteeseen ja kaasuun ja siihen liittyvään liikenteeseen olisivat meidän mielestämme niitä asioita, mitä ei pidä unohtaa.

Kaiken kaikkiaan Suomi maksaa energiatukia tällä hetkellä noin 300 miljoonaa euroa vuodessa. Suurin osa tuista maksetaan tuulivoiman syöttötariffin muodossa. Energia-ala itse, pois lukien tuulivoima-ala, suhtautuu uusiin tuotantotukiin varsin nihkeästi. Suhtautuminen on tiukentunut, varsinkin kun on havaittu, että tuettu tuotanto sekoittaa sähkömark-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

kinoita ja pitää markkinahintoja ennätyksellisen alhaisella tasolla. Tämäkin asia ja kaiken kaikkiaan yritystuet ovat se asia, mikä vaikuttaa tähän kokonaisuuteen.

17.45 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä siitä, mikä näkymä maailmassa on:

Oli tilaisuus olla seuraamassa isoa seminaaria, jossa oli yksi suomalainen toimija mukana valmistelemassa maailmanlaajuista arviota siitä, mitä ovat liikenteen tulevat polttoaineet. Siellä olivat kaikkien keskeisten suurten autonvalmistajien edustajat mukana, maailman tämän alan teknologian osaajista oli merkittävästi porukkaa mukana, ja kyllä sen joukon, sen raportin selvä prioriteetti 2030-luvulle asti oli se, että sinne saakka tulevat drop-in-tuotteet ensimmäisenä. Ne saadaan makrotaloudellisesti, maailman makrotalouden mittassa, nopeammin ja edullisemmin käyttöön. Sitten asteittain näistä päivistä lähtien ja jo taakse jääneistä ajoista lähtien tulevat nämä muut vaihtoehdot ja niin poispäin, ja sen jälkeen joskus 30-luvulla ne ottavat sijansa. Eliikkä tässä tarvitaan kyllä molempia ja nopeimmin päästään liikkeelle tällä tavalla.

Mitä tulee vielä biopolttoaineiden liikenteen tukeen, niin ei niitä tueta tällä hetkellä millään tavalla. Ei valtio osallistu sentilläkään niiden valmistamiseen, vaan kyllä se on ihan markkinaehtoista toimintaa se, miten niitä valmistetaan. Joskus aikaisemmin ne tuotantolaitokset saivat investointitukea, mutta nyt uudet, silloin kun monistetaan vanhoja tuotantolaitoksia, esimerkiksi St1:n kohdalla, eivät saa enää uusiin investointeihin tukea. Ne ovat saaneet niihin ensimmäisiin mutta eivät enää sitten.

Autojen verotuksen osalta minä vielä palaan uudestaan tähän neutraliteettiin, mistä edustaja Eestilä mielestäni puhui ihan hyvin. Minä en oikein jaa välttämättä sitä näkemystä, että tällä hetkellä neutraliteetti sähköautojen ja kaasuautojen välillä olisi ihan kohdallaan. Minun mielestäni sähköautoja kohdellaan edullisemmin kuin kaasuautoja. Ja onko kaasuauto maailmalla nyt ihan outo ilmentys? Ei ollenkaan, Italiassa on yli 800 000 kaasuautoa.

17.47 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Pekkarinen on varmasti oikeassa siinä, että maailmalla tapahtuu paljon, mutta kyllähän me näemme sen tosiasian, mihin autonvalmistajat tällä hetkellä menevät ja sitoutuvat niin Euroopassa kuin Aasiassakin: käytännössä kaikki autonvalmistajat ovat sitoutuneet laajamittaiseen liikenteen sähköistämiseen. Suomi ui tässä kehityksessä vastavirtaan, pois lukien se, että Uudenkaupungin auto-tehdas onneksi saa tehtäväkseen tehdä myös sähköautoja.

Vielä näihin kustannuksiin yhteiskunnalle. Kun puhumme näistä tehdasinvestoinneista, niin väitättkö te nyt, edustaja Pekkarinen, että mikään näistä investoinneista ei saisi puupohjaisiin tuotantoprosesseihin tukea? Kyllähän meillä on Suomessa tulossa 1—3 sellaista investointia, joissa on erittäin suuri valtion panostus, ja niissä osaaminen tulee Kiinasta tai Suomen ulkopuolelta, eli se ei ole meidän omaa tutkimus- ja kehitysosaamistamme, usein myös laitteet tulevat Suomen ulkopuolelta. Onko tämä oikeaa elinkeinopolitiikkaa?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Pekkarinen, ja sen jälkeen ministerin puheenvuoro.

17.49 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Yritän nyt olla sotkeutumatta kovin tarkkaan tällaiseen poliittiseen debattiin. Minä äsken kerroin, että silloin, kun on uuden

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

tyypin teknologiainvestointeja, niihin tulee tuki — on tullut tähän saakka, ja minä ymmärrän, että tälläkin hetkellä tulee. Mutta otin toisen esimerkin: St1:n investoinnit, kun se investoi uusiin biopolttoaineiden tuotantolaitoksiin. Jos se käyttää samoja teknologioita ja samantyyppisiä tehtaita, ei se saa joka kerta uutta investointitukea, ei saa, ja itse siihen tuotteeseen ei liity minkäänlaista tukea, se on verotonta. Joku voi sanoa, että se on verollisesti edullisemmassa asemassa, ja jos Skinnari näin olisi sanonut, niin tämäläinen tuki siihen toki liittyy mutta ei muunmuotoista.

Mitä vielä tulee ylipäänsä näihin tukiin, niin maailma muuttuu erittäin paljon uusiutuvan energian tuen suhteen. Saksa laittoi muutama vuosi sitten 30 miljardia euroa vuodessa, 2016 ne laittoivat 22 miljardia euroa vuodessa ja niin poispäin. Kyllä meidänkin 300 miljoonaa on aika iso tuki, ja tuulivoima vie siitä suurimman osan, se on ihan totta. Vielä edellisenkin hallituksen aikaan tehtiin päätös, että tuulivoimaa lisätään sillä vanhalla tukijärjestelmällä, mikä oli päätetty 2010, ja otettiin käyttöön vielä offshore-tuki, joka toi vielä lisää. Mutta nyt jo tiedetään, että teknologia on mennyt eteenpäin niin nopeasti, että voidaan uudistaa tukijärjestelmiä muun muassa tuulivoiman ja muidenkin uusiutuvien energialähteiden käytön osalta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Berner, 3 minuuttia.

17.50 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa herra puhemies! Arvoisat edustajat! Tässä kohtaa hallituksen esitys on nimenomaan direktiivin toimeenpanoesitys, ja se on tässä lataustekniikan osalta teknologianeutraali mutta asettaa kyllä vähimmäisvaatimuksen julkisten latauspisteiden osalta, niin että se toteuttaa nimenomaan suoraan direktiivin vaatimuksia. Sen sijaan ne tavoitteet, joita hallituksen energia- ja ilmastopoliteossa on asetettu, toki ovat sellaiset, että sähköautojen tavoitteeksi asetetaan 250 000 ja bio-kaasuautojen 50 000. Tämä enemmän ehkä lähtee siitä, miten uskomme markkinan lähtevän liikkeelle, ja myöskin siitä, millä keinoilla meillä on kykyä tukea sitä muutosta, jota autokantaamme tarvitaan.

Sen sijaan pidän erittäin tärkeänä sitä, että biopolttoaineiden osalta teemme yhteistyötä Pohjoismaissa, ja tässä olemme itse asiassa Suomen kannalta hyvin aktiivisia. Meillä oli suunnilleen kaksi viikkoa sitten Pohjoismaiden liikenne- ja/tai energiaministereiden kanssa tapaaminen täällä Suomessa ja kävimme läpi viittä kuutta eri kohtaa, missä me voimme tehdä yhteistyötä yhteisten markkinoiden luomiseksi ja yhteisten edellytysten luomiseksi, esimerkiksi löydämmekö sopimusta siitä, mikä sekoitevelvoitteen prosentti pitäisi Pohjoismaissa yhteisesti olla, ja sitä kautta tukisimme markkinoiden syntyä ja vähentäisimme tarpeita yhteiskunnan tuelle mahdollisille investoinneille luomalla aidosti mahdollisuuksia tarjonnalle. Tätä työtä meidän tulee jatkaa, ja nyt sitä tehdään virkamiesvalmisteluna eteenpäin. Tapaamme uudestaan toukokuussa, jolloin sitten pyritään katsomaan, millä tavalla tässä voidaan edetä.

Tärkeintä on nyt myöskin se, että kukin teistä kuljettaa omaa viestiä parlamentaariseen ryhmään ja siellä tehtävään työhön, jotta me löytäisimme mahdollisimman hyvän ja laaja-pohjaisen ymmärryksen ja yhteistyön tukeman esityksen elokuulle, jolloin olisi sitten tarkeitus sopia yhteisesti niistä toimenpiteistä, joilla liikenteen päästöjä voidaan vähentää: mitä me olemme valmiita siihen investoimaan ja mitä me olemme valmiita sitten käyttämään erilaisina järjestelminä ja tukina, jotta voimme yhdessä kantaa vastuuta siitä, että lii-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

kenteen päästövähennykset toteutuvat sovitulla tavalla vuoteen 2030 mennessä? Sitä työtä tehdään nytten intensiivisesti ja aktiivisesti, joka toinen viikko tapaamme. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

4. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2016

Kertomus K 1/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2017 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 2/2017 vp.

Keskustelu

17.54 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen lyhyesti valiokunnan mietintöä koskien puoluerahoituksen valvontaa vuodelta 2016.

Puolueissa säädetyn tarkastusoikeuden piiriinhan kuuluvat puolueet, puoluelain tarkoittamat avustuspäätöksessä mainitut yhteisöt sekä puolueen lähiyhteisöt. Itse asiassa valvottavia on kaiken kaikkiaan 145. Nyt tällä tarkastuskierroksella ovat olleet mukana muun muassa 8 eduskuntapuoluetta ja sitten piirijärjestöjä ja naisjärjestöjä. Kaikki nämä tarkastuksen kohteet on tullut käytyä lävitse vuosina 2012—2016.

Tekemissään tarkastuksissa virasto kiinnitti erityisesti huomiota vastaanotettuja tukia koskevien euromäärien enimmäismäärien noudattamiseen ja sisällöllisiin rajoituksiin. Tarkastusten perusteella puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ovat tarkastusviraston mukaan täydennysten jälkeen olennaisilta osin oikein ja antavat tarkastettujen yhteisöjen saamasta tuesta olennaisilta osin oikeat tiedot.

Tarkastusvaliokunta on laatinut vuosittain mietinnön puoluerahoituksen valvonnasta, siis vuodesta 2012 lähtien. Tarkastusviraston mukaan näiden valvottavien yhteisöjen kirjanpito on hoidettu pääsääntöisesti asianmukaisesti siten, että puoluelain säännösten valvonta on ollut kirjanpidon perusteella toteutettavissa.

Tarkastusvaliokunta esitti vuonna 2012 käsityksen siitä, että kunnallisista luottamustoimista perittyä luottamushenkilömaksua voidaan pitää perustellusti puolueissa tarkoitettuna puolueen tavanomaiseen järjestötoimintaan kuuluvana käyvän arvon mukaisena suorituksena edellyttäen, että sitä ei käytetä vaalikampanjan varainhankintaan. Tarkastusvirasto on tämän jälkeen ottanut lain soveltamisessa ja tulkinnassa huomioon tarkastusvaliokunnan kannanoton.

Viime vuonna valiokunta toi mietinnössään esiin, että puolueiden kaikkia ehdokkaita koskevia ehdokasmaksuja, joilla vakiintuneen tavan mukaan rahoitetaan yhteistä vaalityötä, on pidettävä luontevana osana vaalityön rahoitusta eikä niitä pitäisi katsoa ilmoitusvel-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

vollisuuteen kuuluvaksi ulkopuoliseksi tueksi. Tämä sillä edellytyksellä, että ehdokkaat itse ilmoittavat maksut omissa vaalirahailmoituksissaan.

Valiokunta toteaa myös, että viraston valvontansa pohjalta esiin nostamat puutteet ja kehittämistarpeet ovat tärkeitä havaintoja, mutta ne eivät ole ongelmallisia järjestelmän toimivuuden kannalta. Valiokunta kiinnittää edelleen huomiota vaali- ja puoluerahoituksen tukea ja ilmoitusvelvollisuutta koskeviin säännöksiin, joiden tulee valiokunnan mukaan olla selkeitä ja toteuttamiskelpoisia arjen vaali- ja puolueuetyössä sekä tukea aidosti lainsäädännön tavoitetta mahdollistaa sidonnaisuuksien arvioiminen puolueiden perustoiminnasta ja vaalikampanjoiden rahoituksesta.

Arvoisa puhemies! Tämä valiokunnan mietintö, niin kuin tarkastusvaliokunnan mietinnöt yleensä, on yksimielinen.

17.57 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Ei tässä sen pitempää puheenvuoroa tarvitse pitää, mutta tavoilleni hyvin uskollisena haluan myös tässä yhteydessä, kun puhumme tästä puoluerahoituksesta ja vaalirahoituksesta, muistuttaa tätä salia siitä periaatteesta, minkä olemme usein nostaneet keskusteluun ja mistä olemme keskustelleet täällä tälläkin kaudella, että olisiko syytä jatkossa, kun kehitämme erilaista vaaleihin liittyvää käytäntöämme ja lainsäädäntöämme, päätyä siihen, että näissä vaalikampanjoissa otettaisiin käyttöön kampanjakatto. Me sosiaalidemokraatithan olemme tätä kannattaneet ja tätä usein keskusteluun nostaneet, ja halusin käyttää tämän puheenvuoron siksi, puhemies, koska käymme jälleen kerran vaalikampanjoita. Ilmiöhän on ollut selkeä erilaisissa vaaleissa: kampanjoihin enemmän ja enemmän käytetään rahaa. Siksi olisi viisasta palata siihen asiaan, joka aikoinaan oli esillä myös tuolla komiteassa, joka tätä lainsäädäntöä valmisteli, eli kampanjakattoajatukseseen. Halusin myös tässä yhteydessä, puhemies, tämän puheenvuoron käyttää, koska mielestäni kuitenkin olisi hyvä, että demokraattisissa vaaleissa raha ei pääsisi liikaa ratkaisemaan eikä vain se, että saadaan mahdollisimman näkyvää aikaiseksi, vaan että tietenkin sisällöt ja asia pääsisi etusijalle.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 1/2017 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 259/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 4/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.59 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä on tosiaan esitys laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Uudenmaan kansanedustajana ympäristölupa-asiat ovat tulleet ikävälläkin tavalla tutuiksi, sillä valitettavan usein ympäristölupaa vaativissa isoissa hankkeissa, kuten kalliolouhinta- ja kivenmurskaushankkeissa, paikallisten asukkaiden kokemukset jäävät konkreettisesti huomioimatta, vaikka heitä olisikin kuultu prosessin eri vaiheissa. Hallituksen esityksessä todetaan samansuuntaisesti, että vaikka yva-laki onkin koettu toimivaksi, on viime vuosina entistä vahvemmin tullut esille asiakasnäkökulma eli eri lakien samanaikainen soveltaminen hankkeen perustamisvaiheessa tai toiminnan laajentamis- ja muutostilanteissa. Tällöin tarkastelun kohteina ovat ympäristövaikutusten arviointimenettely, ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupamenettely, luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamispäätökset, vesilain mukainen lupa sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukainen hankekaavoitus ja rakennuslupamenettely.

Tosiaan viime yönä viimeksi valmistelin yhtä asiaa hallinto-oikeuteen — oliko se nyt vastaselitysvaiheessa — ja yleensä näissä lausunnoissa, mitä on pyydetty paikallisen kaupungin ympäristöjohtajalta ja näin, todetaan, että tästä louhinnasta ja murskauksesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa suojaetäisyyksien ollessa riittäviä. Otan taas esimerkiksi tämän Espoo-tapauksen, eli siellä paikalliset asukkaat näkevät, että se matka kohteeseen on 100 metriä vähemmän, ja kaupunki näkee, että se on 100 metriä enemmän, mikä on erittäin erikoista. Näen kyllä myös mielenkiintoisena sen, että vaikka tosiaan yvassa todettaisiin hankkeen jatkovalmisteluissa huomioitavaksi asukkaiden suurimpia huolia, niitä ei todellakaan sitten huomioida. Vielä viittaan esimerkkiin Espoossa, kun siinäkin niitä viime yönä tarkastelin. Kun siinä yvassa kuitenkin todetaan, että hankkeen toiminnoista tulee merkittävää haittaa ympäristölle ja asutukselle, niin on se kummallista, jos eivät sitten virkamiehet noudata tätä, mitä yvassa ollaan huomattu ja toteutettu.

Kaiken kaikkiaan tässä asiakokonaisuudessa olen huomannut sen, että meillähän periaatteessa Suomessakin laki suojaa niin ympäristöä kuin asukkaita mutta sitten käytännössä niitä ympäristölupaehtoja ei sitten niin tarkkaan enää noudatetakaan ja sitten toisaalta, kun haetaan muutoslupaa siihen, siellä saatetaan hakea todella merkittävän suuria louhintamääriä.

18.03 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä niin kutsuttu yva-laki on varsin kannatettava laki. Uudistuksellahan pyritään helpottamaan hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia, ja samalla tahtotila on painottaa tulevaisuudessa enemmän merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tulkoon sekin nyt heti jo alkuunsa sanottua, että ympäristövaliokunnassa tätä yva-lakia on hyvässä yhteistyössä yksimielisesti käsitelty.

Valiokunnassa pidimme hyvänä ehdotukseen sisältyviä mahdollisuuksia vähentää päällekkäisiä menettelyjä. Tätä toteuttaa esimerkiksi mahdollisuus tehdä ympäristövaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä hankekohtaisella kaavalla ja yhdistää luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn. Tämä kaikki lyhentää parhaimmillaan Natura-lausunnon antoaikaa useilla kuukausilla ja näin ollen jouduttaa näitä lupaprosesseja jatkossa. Valiokunnassa korostimme myös mahdollisuutta yhtäaikaiseen kuulemiseen tarvittaessa sekä ennakkoneuvotteluja koskevan säännöksen sisällyttämistä tähän uuteen lakiin.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

Itse koen, että vaikka on torstai-ilta ja viimeisistä asioista kysymys, niin silloin kun hallituksella on lakiesityksiä, joita voi hyvällä sydämellä kannattaa, silloin se on tehtävä, ja tämä on sellainen. Kun kuunteli edustajakollega Ruohon puheenvuoroa, niin kyllähän se niin on, että lakien on suojeltava jatkossakin niin ympäristöä kuin ihmisiä.

18.05 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä todellakin pannaan täytäntöön ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin muutoksen vaatimukset ja pyritään myös yhteensovittamaan ympäristöllisiä menettelyjä, siten että samanaikaisesti toteutetaan myös menettelyjen sujuvoittamistoimenpiteitä. Kyllähän näissä ympäristövaikutusten arvioinneissa ja sitten sen jälkeen ympäristölupa-asioissa on todellakin ollut sujuvoittamistarpeita. Se on huomattu.

Hallituksen esityksessä myös ehdotetaan, että ympäristövaikutukset voidaan arvioida hankkeesta vastaavan aloitteesta myös muussa menettelyssä kuin varsinaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, käytännössä siis yleensä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavoitusmenettelyn yhteydessä. Se on myöskin hyvä asia. Hallituksen esityksessä on hyvää nimenomaan mahdollisuudet vähentää päällekkäisiä menettelyjä, että saadaan sujuvoitettua asioita ja menettelyjä ja nopeutettua myöskin isoja hankkeita.

Kaiken kaikkiaan, kuten edustaja Taimela jo toi esille, tämä yva-laki oli ympäristövaliokunnan käsittelyssä ja ympäristövaliokunnan mietintö on myöskin yksimielinen, ja hyvässä yhteisymmärryksessä tätä isoa asiaa saadaan näin vietyä eteenpäin, ja toivottavasti myöskin nämä yva-asiat tuolla käytännössä sitten toteutuvat hyvässä yhteisymmärryksessä ja myöskin sujuvasti käytännössä.

18.06 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Meillä on tässä salissa ollut viime päivinä keskustelua useammastakin ympäristönsuojelun lainsäädännöstä ja niiden hoitamisesta ympäristövaliokunnan kautta. Meillä ympäristövaliokunnassakin on ollut hyvin värikkäät keskustelut näistä, ja olen oikein tyytyväinen, että näitten kanssa on päästy nytten eteenpäin. Tämä ympäristövaikutusten arviointia koskeva laki on meille ehkä kaikkein helpoin laki näistä, koska siitä hyvin laajasti oltiin sitä mieltä, että on järkevää viedä tällä tavalla tätä hommaa eteenpäin, että voitaisiin vähentää byrokratiaa ja selkeytettäisiin ja sujuvoitettaisiin toimintaa.

Tässä laissa nyt sitten on kyse siitä, että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä maankäyttö- ja rakennuslain kuulemiset olisi mahdollista yhdistää — hyvä. Samoin ehdotetaan yhdistettäväksi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ja ympäristövaikutusten arviointimenettely. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mahdollistaisi myös sen, että ympäristövaikutusten arviointi toteutettaisiin muun lain mukaisessa menettelyssä, jos tuo menettely täyttää säädetyt vaatimukset. Tämä on justiin-sa sitä, mitä lainsäädäntömuutosten pitää ollakin. Tämä työ tulee jatkumaan, ja ympäristöministeriössä on valmisteilla — ja toivon mukaan saadaan hyvinkin pian tänne käsittelyyn — muitakin näitä prosesseja, joissa lupamenettelyä tullaan selkeyttämään hyvinkin paljon.

Eihän tämä tule keventämään kaikkia isoimpia ongelmia. Silloin kun olin itse Savukosken kunnassa töissä ja meillä oli muun muassa Soklin kaivokseen liittyvät ympäristövaikutusten arvioinnit ja ympäristölupakäsittelyt, niin olihan se vaikeaa ja monimutkaista. Mutta toivon, että nyt sitten tällä muutoksella, mikä tässä esityksessä on, myöskin valittajat tietäisivät, koska ja milloin on järkevää valittaa — ettei joka vaiheessa tarvitse alkaa erikseen valittamaan, vaan tehdään yhdellä kertaa asiat kunnolla.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

18.08 **Veera Ruoho ps:** Arvoisa puhemies! Tämä lupamenettelyn sujuvoittaminen ei saa tapahtua paikallisten asukkaiden ja ympäristön kustannuksella. Itse kannatan kanssa sitä, että hyvin varhaisessa vaiheessa jo identifioidaan ne mahdolliset ongelmat, mitkä aiheuttavat terveyshaittoja: melu, pöly, tärinät taikka vesien pilaantuminen, mitä voi myöskin tapahtua. Olen ymmärtänyt, kun olen asiasta keskustellut ruotsalaisten kollegoiden kanssa, että on tärkeitä nimenomaan se, että ei aloiteta toimintaa sellaisella alueella tai paikassa olenkaan — sitten vähenevät ne valitukset. Se on hirvittävä vuosikausien valitusprosessi, ja siitä tulee sekä kustannuksia että ihmisille ihan inhimillistä kärsimystä.

18.10 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä tästä laista se, että tässä on hyvä asia se, että on säännös ennakkoneuvottelumenettelystä, jossa valmistellaan se, minäkalaisia asioita tulee tässä ottaa käsittelyyn ja ketä pitäisi alkaa kuulemaan ja kuuntelemaan. Todellakaan tämä ennakkoneuvottelumenettelystä oleva säännös, mikä tässä on, ei kuitenkaan ole tämmöinen valituskelpoinen päätös, elikkä tässä on lähinnä keskustelua, jossa tämä ympäristövaikutusten arviointia työstävä viranomainen ja yrittäjä keskustelevat yhdessä, mitkä ovat todennäköisesti ne asiat, joita tässä pitäisi ottaa huomioon, jotta saataisiin tämä prosessi mahdollisimman jouhevasti menemään eteenpäin. Sen jälkeen kun alkaa tämä varsinainen prosessi, niin siinä sitten huomioidaan se, että varmasti kaikki, joita tämä asia koskettaa, tulevat kuulluiksi ja kuunnelluiksi, ja siinä tehdään sitten se valituskelpoinen ympäristövaikutusten arviointiprosessi, jossa voivat olla kaikki olennaiset toimijat sitten mukana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 259/2016 vp sisältyvien 1.—16. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 8/2017 vp Antti Kaikkonen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

18.11 **Niilo Keränen kesk:** Herra puhemies! Tämä lakialoite käsittelee palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa. Tämä lakialoite on keskustan eduskuntaryhmän edustajien yhteisaloite, ja esittelen nyt lyhyesti tämän aloitteen.

Julkisen sairaanhoidon velvollisuuksista on säädetty terveydenhuoltolaissa. Lain 24 §:n mukaisesti sairaanhoitoon kuuluu muun muassa sairauksien tutkiminen ja hoito, pitkäaikaissairauksia sairastavien hoitosuunnitelmien mukaiset hoidot, sairauksien ehkäiseminen ja parantaminen, ohjaus hoitoon sitoutumiseen ja omahoitoon sekä erityistä tukea tarvitse-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

vien ihmisten sairauksien varhainen toteaminen ja hoito. Terveydenhuoltolain 25 § määrittelee sairaanhoitoon kuuluvaksi myös kotisairaanhoidon ja kotisairaalahoidon.

Hyvä hoito tähtää tavallisesti potilaan terveyden edistämiseen tai sairauden parantamiseen. Aina parantavaa hoitoa ei kuitenkaan ole käytettävissä. Näin on, kun potilas sairastaa parantumaton ja mahdollisesti kuolemaan johtavaa pitkäaikaissairautta. Potilaalla saatetaan olla toimintakyvyn heikkenemisen ohella jatkuvia ja vaikeita kipuja ja psyykkistä ahdistusta sairautensa ja mahdollisen lähestyvän kuolemansa vuoksi. Myös potilaan omaiset ja muut rinnallakulkijat kokevat lähestyvän kuoleman vuoksi ahdistusta. Tällainen tilanne vaatii julkiselta sairaanhoidolta erikoisosaamista — tiedän sen myös omasta kokemuksistani, työssäni olen toiminut myös saattohoidossa.

Hyvä palliatiivinen hoito ja saattohoito ei valitettavasti toteudu tänä päivänä vielä kaikkialla maassa. Tämä lakialoite tähtää siihen, että kuntien on yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa huolehdittava siitä, että palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa on saatavissa riippumatta potilaan asuinpaikasta tai muista seikoista.

Palliatiivisesta hoidosta ja saattohoidosta on oltava sekä valtakunnalliset suositukset että alueelliset suunnitelmat, jotka kattavat hoidon niin erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa kuin myös kotona tapahtuvassa hoidossa. Niiden tulee sisältää myöskin tuki omaisille.

Arvoisa puhemies! Suosituksissa ja suunnitelmissa on huomioitava erilaiset potilasryhmät ja heidän erityistarpeensa. Nostan tässä yhdeksi esimerkiksi lapset ja heidän saattohoitonsa kehittämisen. Tällä hetkellä saattohoitosuosituksissa ei ole huomioitu lapsia erikseen. Lasten erityiskysymykset olisi otettava mukaan kokonaisuuteen. Lasten saattohoidossa on erityisen tärkeää huomioida saattohoidettavan lapsen mahdolliset sisarukset ja heidän tuen tarpeensa. Itse olen, arvoisa puhemies, työskennellyt myöskin lasten saattohoidossa.

Yleisten suunnitelmien lisäksi jokaiselle saattohoitopotilaalle on tehtävä myös oma henkilökohtainen hoito- ja palvelusuunnitelma, jonka tärkeys korostuu elämän loppuvaiheen lähestyessä.

Herra puhemies! Jotta palliatiivista ja saattohoitoa olisi jatkossa saatavilla kaikkialla Suomessa, tämä lakialoite velvoittaa sairaanhoidon toteuttajia hankkimaan myös näiden hoitomuotojen osaamista. Hoidon saatavuuden ja laadun turvaamiseksi terveydenhuollon perus- ja täydennyskoulutuksessa on lisättävä palliatiivisen ja saattohoidon osuutta nykyisestä. Osaamiseen kuuluu myös sen oikean hetken määrittely, milloin on aika siirtyä palliatiiviseen hoitoon tai saattohoitoon. Kun sairauden etenemisessä on tultu tähän vaiheeseen, tulee kunnioittaa potilaan omaa mahdollista hoitotahtoa sekä päättää hoitolinjoista yhdessä potilaan ja mahdollisesti hänen läheistensä kanssa.

Arvoisa puhemies! Erillistä lakia saattohoidosta tai palliatiivisesta hoidosta ei tarvita. Terveydenhuoltolaissa määritellään kunnan terveydenhuollon tehtävät, ja on hyvin luontevaa, että samaan lakiin tehdään tarvittavat lisäykset. Näin tässä lakialoitteessa ehdotetaan muutosta terveydenhuoltolain 24 §:ään, joka määrittelee kunnan sairaanhoitopalveluiden sisällön. Sisältöön lisätään kuuluvaksi myös palliatiivinen hoito ja saattohoito. Lisäksi lakialoitteessa ehdotetaan muutosta lain 25 §:ään, jossa määritellään kotisairaalahoidon sisältöä. Tällä muutosehdotuksella pyritään siihen, että palliatiivisessa hoidossa tai saattohoidossa oleva potilas voisi halutessaan saada hoitoa kotonaan, tutussa ympäristössä, jossa hän voisi myöskin arvokkaasti kohdata kuoleman.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tiedämme kaikki, että sosiaali- ja terveysministeriössä on tällä hetkellä menossa varsin runsaasti lakivalmistelua. Tämän aloitteen tarkoitus on, että tämä tärkeä asia palliatiivisesta ja saattohoidosta ei unohtuisi päivänpoliittisissa paineissa.

18.17 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on keskustan eduskuntaryhmän allekirjoittama lakialoite palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kehittämisestä. Lakialoite on ajankohtainen osaltaan eutanasiakansalaisaloitteen takia.

Terveystieteidenhuoltoa säädetään julkisen terveydenhuollon velvollisuuksista. Lain 24 §:n mukaan sairaanhoitoon kuuluu laaja-alainen sairauksien tutkiminen ja hoito sekä ohjaaminen omahoitoon. On muistettava, että aina ei ole mahdollista toteuttaa parantavaa hoitoa. Näin on niissä tilanteissa, kun on kyse parantumattomasti sairaasta potilaasta tai kuolemaan johtavaa tautia sairastavasta pitkäaikaispotilaasta. Taudin loppuvaiheessa potilaan kivut voivat olla kestävämpiä ja tilanne aiheuttaa niin henkistä, fyysistä kuin psyykkistä ahdistusta. Tapahtumat ovat vaikeita myös läheisille ja omaisille. Näissä tilanteissa nykyiset sairaanhoidon velvoitteet eivät aina toteudu riittävällä tasolla.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite pyrkii takaamaan oikean ja tarkoituksenmukaisen hoidon kaikkialla Suomessa. Elämän loppuvaiheessa toteutettava saattohoito ja palliatiivinen hoito ovat monin paikoin liian vaikeasti saavutettavissa. Palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan parantumattomasti sairaan, kuolevan ihmisen, hoitoa niissä tilanteissa, kun sairaus ei ole enää parannettavissa. Sen sijaan että elämän loppuvaiheessa siirryttäisiin oireita lievittävään palliatiiviseen hoitoon, monet selvitykset osoittavat, että meillä Suomessa hoidetaan usein tarpeettomasti aggressiivisilla hoidoilla vielä siinä vaiheessa, kun mitään ei ole enää tehtävissä.

Arvoisa puhemies! Kun kuolema lähestyy, osaksi palliatiivista hoitoa kuuluu saattohoito. Saattohoito koskee viimeisiä elinpäiviä, kuolevaa potilasta ja potilaan läheisiä tuetaan lähestyvän poismenon johdosta. Saattohoidolla pyritään tekemään viimeisistä elinpäivistä mahdollisimman rauhalliset ja inhimilliset, ja kuten lakialoitteen perustelutekstissäkin sanotaan, saattohoitoon ei kuulu potilaan aktiivinen kuolemaan auttaminen. Hyvällä lääketieteellä pystytään lievittämään viimeisten päivien fyysisiä ja psyykkisiä oireita. Lääkäreiden ja muun hoitohenkilökunnan on kyettävä ymmärtämään, että viimeisiä päiviään tai tuntejaan elävä ihminen ei kärsi enää vahvojen kipulääkkeiden haittavaikutuksista tai addiktioista. Viimeinen vaihtoehto kestävämpien kipujen lievittämiseksi on palliatiivinen sedaatio. Käytännössä tämä tarkoittaa potilaan nukuttamista juuri ennen kuolemaa.

Osaamisen alueet saattohoidossa ovat kyky arvioida, hoitaa ja soveltaa tietoa systemaattisesti ja riittävällä taidolla kärsimykseen ja sitä aiheuttavien oireiden hoitamiseen, psykososiaalisiin, fyysisiin, henkisiin, hengellisiin, eksistentiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin ja toiveisiin, niiden ymmärtämiseen ja huomioimiseen hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa, lähestyvän kuoleman merkkeihin ja kuoleman hetkeen ja omaisten tukemiseen potilaan kuoleman jälkeen.

Arvoisa puhemies! Vaikka palliatiivinen hoito ja saattohoito ovat voimakkaasti kehittyneet maassamme, on työ vielä kesken. Suomeen ollaan rakentamassa kolmiportaista saattohoidon mallia, jossa jokaisella ihmisellä olisi tasapuolinen pääsy tilanteen vaikeudesta riippuen. Tasot ovat vaativan erityistason saattohoito, erityistason saattohoito ja sitten paikallistason saattohoito. Tällä hetkellä vaativan erityistason ja erityistason saattohoidon osaamista ei ole kaikkien saatavilla ja myös perustason saattohoidossa on vielä puutteita. Saattohoidon opetusta ei ole systemaattisesti kaikissa lääketieteellisissä tiedekunnissa eikä

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

terveydenhuollon oppilaitoksissa. Myös jatkokoulutuksessa on puutteita. Lääkärit voivat suorittaa Suomen Lääkäriliiton palliatiivisen lääketieteen erityispätevyyden, mutta muilla terveydenhuollon ammattilaisilla ei ole tutkintoon johtavaa koulutusta. Monessa Euroopan maassa palliatiivinen lääketiede on yliopistotasoinen koulutusohjelma tai oma erikoksalansa.

Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen tavoitteena on turvata jatkossa palliatiivisen hoidon ja saattohoidon tasapuolinen saatavuus koko maassa. Lakialoitteessa ehdotetaan muutosta terveydenhuoltolain 24 §:ään, joka siis määrittelee kunnan sairaanhoitopalvelujen sisällön. Lakiesityksessä lisätään kunnan tehtäviksi myös palliatiivinen ja saattohoito.

Myös lain kotisairaanhoidoa koskevaan sisältöön ehdotetaan muutosta. Esityksen perustelujen mukaan tällä muutosehdotuksella pyritään siihen, että palliatiivisessa hoidossa tai saattohoidossa oleva potilas voisi halutessaan saada hoitoa kotonaan tutussa ympäristössä, jossa hän voisi myös turvallisesti kuolla omaistensa ollessa läsnä.

18.22 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Jonkin aikaa sitten me kävimme täällä salissa keskustelun kansalaisaloitteesta, joka koski eutanasiaa. Sen jälkeen me kaikki lähdimme tästä salista ulos hyvin vaitonaisina, sillä on kyse erittäin vaikeasta ja hankalasta asiasta, ja itse kullakin meistä on tähän liittyviä henkilökohtaisia kokemuksia ympäristössä käydystä keskustelusta.

Eutanasiahan sinänsä monille varmasti olisi ihan järkeväkin asia, mutta eutanasia ei saa olla missään nimessä kenellekään vaihtoehto. Kenelläkään ihmisellä ei saa käydä mielessäkään se, että minun odotetaan kuolevan, että minä tulen yhteiskunnalle kalliiksi vain tässä viimeisillä hetkilläni. Elämisen pitää olla aina perusoikeus, mihin ei missään nimessä saa olla minkäänlaista rajoitetta, kaikista ympärillä olevista asioista riippumatta.

Ryhmämme jätti tämän aloitteen, ja olen todella kiitollinen siitä, että meidän keskustan ryhmässä on näitä aiemmin puhuneita lääkäriedustajia, jotka osaavat tämän asian esitellä todella ammattimaisesti, ja tulipa se jopa niin selkokielellä, että nyt maallikotkin pystymme sen ymmärtämään. Tuemme tätä todella vahvasti, ja jatkossa näihin asioihin pitää todellakin laittaa panostuksia, satsata siihen, sillä jokaisella pitää olla todella arvokas viimeinenkin hetki yhteiskunnan kanssa ja läheistensä kanssa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

7. Lakialoite laiksi Suomen perustuslain 1 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 12/2017 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.24 Ville Tavio ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perustuslakialoitteeni kysymys kuuluu: mikä on Suomen valtion olemassaolon tarkoitus? Minun vastaukseni tähän kysymykseen on, että sen tarkoitus on muodostaa kansallisvaltio, joka palvelee suomalaisten etua. Palvella suomalaisten etua niin, että suomalaiset voivat elää rauhallisesti ja turvassa sekä tehdä töitä yhtenä kansana kotimaata rakentaen. Alamme olla sen parilla, että maamme perustuslaillinen tulkinta ei enää palvele ensisijaisesti Suomen kansan etua. Esitänkin tällä lakialoitteella perustuslakiin sen kirjaamista, että Suomen valtion ensisijainen tehtävä on Suomen kansalaisten oikeuksien turvaaminen. [Olavi Ala-Nissilä: Mitä muuta se voisi olla?]

Lainsäädäntötyö on yhtäältä reagointia ympäröivässä maailmassa havaittuihin ongelmiin ja toisaalta järjestyksen tuomista yhteiskuntaan. Perustuslaki määrittää sen järjestyksen, jonka perustalle muu lainsäädäntö rakentuu. Perustuslain ei pidä olla liian tulkinnanvarainen ja väljä, mutta jos se toisaalta pureutuu kaikenlaisiin yhteiskunnan yksityiskohtiin, siitä tulee liian kiinnittynyt päivänpolitiikkaan, jonka suhdanteet muuttuvat nopeasti. Stabiili perustuslaki tuo vakautta koko yhteiskuntaan ja edesauttaa valtion toiminnan enustettavuutta ja kansalaisten menestymistä. Niinpä perustuslakia tulee täydentää vain silloin, kun ehdotettu lisäys ei ole ohikiitävään päivänpolitiikkaan liittyvä asia vaan jotakin pysyvää, mikä perustuslaista on aiemmin puuttunut.

Ehdottamani lisäys perustuslain alkuun on juuri tällainen. Ehdottamani lisäys merkitsee esimerkiksi sitä, että varsinkaan laittomasti maahan saapuneille ja laittomasti maassa olville ei tulla antamaan samoja oikeuksia kuin laillisesti kotimaassaan asuville suomalaisille. Omien kansalaisten etusijan mainitseminen perustuslaissa lisäisi Suomen kansalaisuuden merkitystä ja osaltaan estäisi siis tulkitsemasta perustuslakia tulkinnallisissa rajatilanteissa niin, että Suomen oikeuspiirissä olevat toisten maiden kansalaiset olisivat täysin samanarvoisesti oikeutettuja kaikkiin oikeuksiin ja etuuksiin kuin Suomen kansalaiset. Suomen kansalaisuudella tulee olla merkitystä. On surullista, miten Suomen kansalaisuuden merkitystä poljetaan maahan. Tätä ei tule vain katsella vierestä.

Arvoisa herra puhemies! Elämme kansakuntamme kannalta kriittistä aikaa. Suomen poliittisen eliitin lietsoma sokea usko Euroopan unioniin ja monikulttuurisuusideologiaan ovat vaarantaneet Suomen itsenäisyyden. Oma kansallisvaltio, vapaa itsenäinen Suomi, on parasta, mitä meillä voi olla. Valitettavasti tämän tosiasian tunnustava kansallismielinen ajattelu on ajettu ahtaalle. Kansaa vaiennetaan poliittisen korrektiuden voimin. Kansa on vilpittömästi äänellään valinnut poliitikot tänne ajamaan kansakuntamme yhteistä etua. Ei ole kansallinen etu ajaa aktiivisesti Euroopan unionin vallan lisääntymistä tai massamaahanmuuttoa täysin erilaisista kulttuuripiireistä. Joudumme pysähtymään ja kysymään, mihin määrään asti vieraskielisen väestönosan on kansallisen edun kannalta suotavaa kasvaa Suomen valtion maaperällä. Suhteettoman ylikansallisuuden ja monikulttuurisuuden utopistinen tie on pienelle kansallisvaltiolle tuhon tie.

Arvoisa herra puhemies! Suomi on ollut yhden kansakunnan valtio ja koti. Nyt globaaliin valtaan taipuvaiset tahot ovat romuttamassa hyvinvointiamme. Suomesta ollaan luomassa monikansallista sosiaalitoimistoa. Vanhat puolueet ovat unohtaneet, että Suomea tulee rakentaa ensisijaisesti suomalaisia varten. Suomen veronmaksajien sukupolvien saatossa kerryttämä kansallisuus kuuluu Suomen kansalle. Se ei kuulu jaettavaksi kaikille maailman kansoille.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

Monikulttuurisuusideologia on uudenlaista kommunismia, joka on tuhoon tuomittu, sillä suuren vapauden vastapainona on oltava aina suuri vastuu. Vasemmiston Suomessa vastuun ottaminen omasta elämästä ei kuulu enää ihmiselle itselleen lainkaan vaan vastuu on valtiolla. Oikeiston Suomessa taas vastuuta ei kanneta enää kaverista lainkaan vaan menestymisen mittana on pankkitilin saldo. Sekä vasemmistopuolueiden että oikeistopuolueiden kollektiivinen luisuminen perustuslain tulkintoja myöten monikulttuurisuusideologiaan on häpeäksi Suomen kansalle.

Perustuslaki tulisi nostaa arvoonsa ei vain perusoikeuksien turvaajana vaan myös sen tärkeimmän lähtökohdan turvaajana, että Suomen kansalla on oikeus omaan valtioon.

18.31 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Perustuslaki määrittää sen pohjan, jolla tavallisia lakeja voidaan säätää, ja tämän pohjan on syytä vastata sitä käsitystä oikeasta ja tavoiteltavasta, joka valtaosalla kansalaisiamme on. Olen siinä käsityksessä, että suomalaisten enemmistön näkemyksen mukaan maan tulee huolehtia ensin kansalaisistaan, heistä, jotka ovat maamme ja sen hyvinvoinnin aikojen kuluessa rakentaneet, ja jos jotain jää yli, sillä voidaan kenties parantaa maailmaa. Nyt kuitenkin meillä ei suinkaan jää yli. Valtiontaloudessa on valtavia säästöpainetta siitä huolimatta, että velkaannumme jatkuvasti. Tässä tilanteessa meidän on tärkeää ymmärtää, ettemme voi ratkaista kaikkia maailman ongelmia tai ottaa kaikkia sosiaaliturvamme piiriin. Nyt meillä kuitenkin on käsissämme erikoinen tilanne, jossa oma lainsäädäntömme voi estää meitä asettamasta omaa maatamme ja kansaamme etusijalle, kun näitä välttämättömiä valintoja täytyy tehdä. Monelle ihmiselle tämä voi tulla yllätyksenä, miten tiukkoja rajoja perustuslakimme ja sen nykyinen poliittisen sävyinen tulkinta voi tässä asiassa aiheuttaa.

Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Tavion ehdottama muutos perustuslakiin on mielestäni hyvä aloitus tämän asian kuntoonsaamiseksi.

18.32 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Haluaisin muistuttaa mieliimme Suomen perustuslain muuttamisen, kun sinne lisättiin, että Suomi on Euroopan unionin jäsen, ja perustuslakivaliokunta totesikin, että tämä on täydellisyyssperiaatteen kannalta perusteltua ja säännöksen luonne on toteava eikä oikeustilaa muuttava. Täältä äsken huudahdettiin, kun edustaja Tavio esitteli tätä lakialoitetta, että no eikös se nytkin ole jo lain tulkintaa, että ajatellaan Suomen etua ensin. Olemme kuitenkin säätäneet myös tämän säädöksen Euroopan unionista niin kuin toteavana ja oikeustilaa vahvistavana. Ja tämä voisi olla hyvä, kun ajattelemme näitä punnintoja, mitä itsekin perustuslakivaliokunnan jäsenenä joudun tekemään, näissä tilanteissa, joissa punnitaan erilaisia perusoikeuksia ja perustuslain säännöksiä. Tuli mieleen tässä Suomen ja Norjan välinen niin sanottu Tenojoen sopimus, josta oli paljon keskustelua, ja perustuslakivaliokunnassa punnitsimme vastuuta ympäristöstä perustuslaissa, omaisuudensuojaa, saamelaisten asemaa alkuperäiskansana ja yhdenvertaisuutta — siinä jouduttiin suorittamaan valtava punninta. Jos jollekin alueelle tulee useampi perusoikeus, niin kuin esimerkiksi saamelaisille, niin siihen tulee tietyllä tavalla enemmän painoarvoa tästä erityissuojasta johtuen. Siinä mielessä minusta voisi olla hyvä ajatus, että me pohtisimme vakavasti tämäntyyppistä kirjausta perustuslakiin. Silloin erilaisissa punnintatilanteissa voisimme saada sieltä myös tukea näille tulkinnoille.

18.34 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Todettakoon vielä, ettei perustuslaki Suomessa suinkaan ole mikään muuttumaton monumentti, niin kuin monesti ajatellaan esimerkik-

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

si Yhdysvalloissa tai joissain muissa maissa olevan. Perustuslakiamme ollaan muutettu menneinä vuosikymmeninä useita kertoja. Hyvänä esimerkkinä tämä edustaja Meren mainitsema muutos EU-jäsenyyden kirjaamisesta perustuslakiin. Tämänhän teki edellinen eduskunta, ja silloin sitä perusteltiin niin, että sen piti olla vain asiantilan kirjaaminen lakiin. Kuitenkin nyt on tullut esiin tilanteita, että tätä kirjausta käytetään asiantuntijalausunnoissa vipuvartena sen perustelemissa, ettei Suomi voisi erota EU:sta tai rahaliitosta, eurosta. Näinhän tämän ei pitänyt mennä, mutta näin se kuitenkin on mennyt, ja tämä johtaa siihen, ettei näitä tulkintoja voisi tehdä. Myös tällaisen kirjauksen poistaminen perustuslaista voisi olla perusteltua. On sieltä aikojen kuluessa poistettu asioita, myös hyviä asioita, joita sinne voisi ajatella lisättävän.

18.35 Ville Tavio ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mäkelä on oikeassa, että perustuslakia on muutettu aiemminkin. Vuoden 1995 perustuslakiuudistusta edeltäneeseen perustuslakiin kuului vahvemmat kansalaisoikeudet. Kun perustuslakia on viimeksi suuremmin muutettu, silloin ei vielä hahmotettu riittävästi sitä asiointilaa, miten hyvinvointivaltiota uhkaavaksi ja epäoikeudenmukaiseksi se olotila voi muodostua, kun Suomen kansalaisten oikeudet ulotetaan koskemaan jokaista Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevaa henkilöä.

Olen oikein tyytyväinen, että paikalla on myös kollega Leena Meri, joka on perustuslakivaliokunnan jäsen. Hän ymmärtää tämän asian erittäin hyvin. Esimerkiksi kun täällä hallitus yritti kotoutumistuen alentamista, niin sen todettiin kuitenkin lopulta olevan vastoin perustuslakia, koska se kohtelisi erilaisesti työtöntä maahanmuuttajaa suhteessa työttömään Suomen kansalaiseen. Näin ollen voidaan jo todeta, että nykyinen perustuslain muotoilu on osoittautunut Suomen kansalaisille ja suomalaisille veronmaksajille varsin epäedulliseksi.

18.36 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Minusta on kyllä vähän kummallista, että täällä salissa ei tosiaan ole kuin edustaja Tavio, edustaja Mäkelä ja minä keskustelemassa näinkin isosta asiasta. Nämä puhuttavat hyvin paljon kansalaisia, ja meihin myöskin otetaan hyvin paljon yhteyttä siitä, mitä siellä perustuslaissa lukee ja miten se rajoittaa ja muuta. Nyt olisi ollut mainio tilaisuus käydä keskustelua perustuslaillisista tulkinnoista, mutta en näe täällä edes edustaja Zyskowiecia, joka niin mielellään näistä keskustelee. Harmi, että hän ei nyt vaivautunut paikalle. En tiedä, missä on.

Itse ottaisin vielä tähän yhden ajatuksen siitä, mitä tämän tyyppinen pykälä voisi tukea. Meillä on ajateltu näin, että ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä ja ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta laittaa eri asemaan, mutta jos hyväksyttävä peruste on, niin silloin on voitu säätää säädöksiä. Esimerkiksi naisten asemaa on voitu parantaa sillä, että tavallaan syrjitään miehiä, jotta päästään siihen tavoitteeseen.

Sitten meillä on toisaalta perustuslain 9 §, joka toteaa, että Suomen kansalaisilla ja maassa laillisesti oleskelevilla ulkomaalaisilla on vapaus liikkua ja valita asuinpaikkansa. Nyt itse voisin ajatella, että tällaisella kirjauksella voisimme saada lisätukea siihen ajatukseen, mitä minulla itselläni on ollut, että esimerkiksi jos henkilö on saanut kielteisen turvapaikkapäätöksen ja lainvoimaisen ratkaisun poistua maasta, niin tämä voisi olla hyväksyttävä syy rajoittaa esimerkiksi liikkumista. Meillä on nyt ongelmia siitä, että ihmisiä on jonkin verran kateissa, ja tämä aiheuttaa huolta ihmisissä. Tämän tyyppinen kirjaus voisi antaa siihen lisätukea. Itse katson, että se olisi mahdollista jo nykyisenkin perustuslain

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

säädösten yhteydessä. Tätä ei ole testattu, mutta tästä olisi nyt hyvä keskustella. Tosiaan harmi, että me täällä kolmestaan keskustelemme.

18.38 Ville Tavio ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Meri sanoi sen aika osuvasti. Onkin ihme, miksi näin sinänsä mielenkiintoisesta aiheesta kuin Suomen kansalaisten etusijalle asettamisesta ei ole muiden puolueiden edustajia vaivautunut edes paikalle keskustelemaan. En tiedä, onko tämä aihe arka vanhoille puolueille, mutta ainakin voidaan todeta, että se on tärkeä perussuomalaisille. Ilman perussuomalaisia tätä keskustelua ei täällä käytäisi.

Perustuslain muutoksia ylipäänsä on esitetty tietääkseni äärimmäisen harvoin, siten tämä ei ole aloitteena mitenkään tavanomainen. Mutta pidän tätä kuitenkin hyvin ajankohdaisena asiana, sillä keskustelu käy kovempana kuin koskaan siitä, säilyykö luottamus suomalaiseen järjestäytyneeseen yhteiskuntaan, koska luottamus järjestäytyneeseen yhteiskuntaan edellyttää, että suomalainen veronmaksaja tietää, että hänen maksamansa verot käytetään ensisijaisesti hänen omaa yhteiskuntaansa edistävään toimintaan. Veronmaksu taas vieraiden valtioiden kansalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi on aika kaukana järjestäytyneen valtion ydintehtävistä, niin että syntyy jo luottamuspulaa Suomen valtion kykyyn huolehtia omista kansalaisistaan. Tämä on ilmentynyt, kuten puhemieskin hyvin tietää, esimerkiksi miljardien eurojen käyttämisenä laittomien maahanmuuttajien elättämiseen tai ylivelkaantuneen Kreikan valtion tukemiseen.

18.40 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi tässä haluan käyttää puheenvuoron siitä, että kiitän edustaja Taviota rohkeudesta kuitenkin tuoda tämä keskusteluun. Nämä eivät ole aina yksinkertaisia asioita, ja erityisesti silloin kun liittyy maahanmuuttoon ja turvapaikanhakijoihin, se on hyvin tunteita herättävää. Ja niin kuin tiedämme, maahanmuuttoa on monenlaista. Monilla ihmisillä on aito tarve, ja he saavat täältä turvapaikan. Lapset, perheet, ikäihmiset ovat silloin erittäin tervetulleita. Mutta tulkintatilanteisiin voimme tarvita selkänöjää myös tämän kautta. Toivon, että tämä herättäisi keskustelua, mutta ainakaan tänään se ei nyt tämän enempää herätä. Edustaja Tavio ja Mäkelä pitivät hyviä puheenvuoroja, ja kiitän tosiaan siitä, että tämä asia tuotiin tänne.

18.41 Ville Tavio ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun täällä ei ole paikalla vanhojen puolueiden edustajia tätä oponoimassa, niin oponoin itseäni sen verran, että totean tällaisen omien kansalaisten asettamisen etusijalle sisältyvän kyllä universaalissa mittapuussa hyvin useiden eri maiden perustuslakiin. Nuo perustuslait toki ovat muissakin maissa muuttuneet ja muovautuneet ajan sisällä, mutta esimerkiksi ehkä maailman tunnetuin perustuslaki, Yhdysvaltain perustuslaki, kyllä toteaa selvästi, että se on omien kansalaisten suojaksi laadittu.

Kuitenkin haluan ottaa esiin myös, ikään kuin itseäni oponoidakseni vielä, esittämäni valtion tehtävän, jonka siis tulisi olla ensisijaisesti omien kansalaistensa oikeuksien turvaaminen: tämä esittämäni tehtävä ei merkitse millään tavalla perusoikeuksien tai niille läheisten ihmisoikeuksien heikentämistä, vaan kyse on siitä, millä valtiofilosofialla Suomen valtio on olemassa ja miten Suomen valtio puolustaa suomalaisten, omien kansalaistensa, oikeuksia myös seuraavat sata vuotta.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 32/2017 vp

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 31.3.2017 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen